Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1.50 šil., mesečna naročnina 5 šilingov P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXV. Celovec, petek, 9. januar 1970 Štev. 1 (1435)

V novo leto 1970 in v novo desetletje

Na koncu starega in ob vstopu v ovo leto smo slišali in brali različ-e poslanice. Vse so več ali manj opozarjale na nevarna žarišča v Vietnamu in na Srednjem vzhodu er izražale željo po rešitvi teh pro-blemov v skrbi za mir in nadaljnji človeški razvoj. Zaskrbljeni politiki so kazali tudi na izzivalno nasprot-e med silnim siromaštvom tako menovanega tretjega sveta ter go-podarskim izobiljem modernih in-ustrijskih držav.

Toda vse te lepe govorice o po-rebi borbe za mir, za gospodarski napredek in socialni razvoj zaosta-h so se vsaj pri nas takoj razbli-ile, čim je prešel govor na trenut-o politično in gospodarsko situa-ijo v naši državi. Kar naenkrat teh nemirov in te gospodarske zaosta-losti niso bile več krive zgodovin-ke okoliščine in mednarodne krivi-e, marveč ta uboga ljudstva sa-na, ker ne znajo reševati proble-nov tako modro in daljnovidno, akor so to znali in znajo naša vlada in socialni partnerji v naši državi, ki so od leta 1945 baje znali z nič ustvariti današnje blagosta-nje in socialno ureditev, da ne po-znamo niti nemirov niti stavk, mar-več uživamo tako stopnjo gospo-darske rasti kot še nikdar do sedaj.

Temu se ne smemo čuditi, če smo v isti sapi slišali, da bomo kmalu pozvani na volitve in bo na Koro-škem kar trikrat treba odločati o nadaljnji usodi naše tako srečno nevznemirljive domovine...

Prav je, da na pragu novega le-a tudi koroški Slovenci ocenimo svojo situacijo v tem času in v tem prostoru. Pri tem se zavedamo, da nikakor ne smemo ločevati svojih problemov zapostavljanja in za-postalosti od podobnih problemov v svetu, ki postaja danes, ko si člo-vek osvaja Luno in vesolje, vedno manjši in zato vsebolj med seboj povezan.

Če kljub temu na tem mestu go-vorimo le o svojih brigah in skrbeh, nas silijo k temu okoliščine in od-ločitve, ki so neposredno pred nami.

Leto 1970 je za Koroško in še posebej za koroške Slovence važ-no in pomembno leto. Ne samo za-radi volitev, marveč zlasti tudi za-radi zgodovinskih dogodkov, ki so pred petdesetimi leti s koncem prve svetovne vojne in z razpadom habs-burške monarhije ter pred petin-dvajsetimi leti z razsulom nacistič-nega tretjega rajha usodno posegli v naš narodnostni obstoj in razvoj.

Obakrat, tako pred petdesetimi kakor pred petindvajsetimi leti, smo koroški Slovenci doživljali podo-ben proces, ki je združeval v sebi nacionalno in socialno vprašanje in obakrat se je pokazalo, da sloven-ska misel na Koroškem ni imela v zadostni meri tiste široke vsebine, s katero bi bila zmagovito zajela in mobilizirala vse naše ljudstvo, ki se je zmeraj tako popolnoma samo zbijalo z vsemi nadlogami, ki so stoletja deževale nadenj, ki ni so-delovalo na mednarodnih konferen-cah in ni vedelo za spletke in na-rte državnikov in diplomatov, ki so barantali za njegovo kožo. To dejstvo so jasno dokazale burne polemike v zadnjih tednih minule-ga leta v zvezi s plebiscitom in ko-roškim obrambnimi boji.

Tembolj je zato potrebno, da se prav v tem letu spominov na usod-ne zgodovinske dogodke in v letu važnih odločitev za nadaljnji raz-voj našega narodnostnega življe-nja po eni in potrebnega mirnega sožitja po drugi strani živo zaveda-mo svojevrstnega prepletanja so-cialnega in narodnostnega vpra-šanja, ko je čestokrat težko reči, kdaj gre za prvo in kdaj za drugo.

Do takega zaključka sta prišla tudi slovenska znanstvenika v svo-jih referatih odnosno študijah na zadnjih „Koroških kulturnih dne-vih", in sicer iz popolnoma razli-čnih izhodišč: zgodovinar na osnovi analize zgodovinskega razvoja pre-bivalstva na Koroškem, sociolog pa na osnovi analize sodobnih sprememb socialne in gospodarske strukture na Koroškem.

Če torej slišimo govoriti o čudo-viti stopnji gospodarske rasti v naši državi, se moramo nujno vprašati, v koliko smo tudi mi udeleženi na tej rasti odnosno v koliko predstav-ljamo še vedno gospodarsko zao-stalo področje. Tu pa moramo ugo-toviti, da smo še vedno daleč za splošnim avstrijskim, pa tudi koro-škim povprečjem in nam grozi, ko smo se z integracijo v avstrijsko družbeno življenje končno izkopali* več ali manj iz političnega geta, nov, še bolj nevaren socialni geto.

Če se ne bomo znašli — tako je pokazala analiza — v hitrem pro-cesu sprememb socialne in gospo-darske strukture, to je v hitrem raz-voju sodobnega gospodarstva, ki predvideva v bližnji bodočnosti le še 8 % v kmetijstvu in 10 % v in-dustriji zaposlenega prebivalstva, medtem ko bo okoli 80 % ljudi za-poslenih v tako imenovani terciarni dejavnosti, bomo gospodarsko po-polnoma zaostali nujno potisnjeni ob stran in zapisani smrti.

V tej smeri so torej naše prven-stvene naloge v novem desetletju, to je v skrbi za čim boljše in čim bolj usmerjeno šolanje našega člo-veka.

Spet nov dokaz, da je bistvo na-rodnostnega boja borba za pravič-no ureditev šolstva in zato je tudi razumljivo, zakaj naši narodni na-sprotniki vedno spet rovarijo pred-vsem proti manjšin. šolstvu. Zato mora tudi naša glavna briga veljati šolstvu in mladini, pa tudi izobra-ževanju odraslih, kajti sleherni na-rod je le toliko časa odporen proti tujim vplivom in le toliko časa res-nično živi, dokler je kulturno tvo-ren, kar pa je v zaostalosti nemo-goče.

Velja torej: Kakor sta prepleteni narodnostno in socialno vprašanje, tako mora biti tudi naše delo usmer-jeno na obe plati — na narodnost-no- politično in socialno-gospodar-sko.

Na narodnostnem področju bo-mo ob nadaljnjem zavlačevanju odnosno nereševanju s strani pri-stojnih forumov nujno morali misliti tudi na druge oblike manjšinsko-političnega uveljavljanja. Če ne bo-mo kmalu uspeli z dosedanjo poli-tiko intervencij in pogajanja v no-tranjosti države, bo treba misliti na apeliranje na države-podpisnice državne pogodbe in s tem posred-no na internacionalizacijo našega vprašanja. Ne smemo namreč pre-zreti, da bo letos minilo 15 let od podpisa državne pogodbe, ko je naša država izpolnila zadnje ma-terialne in finančne obveznosti, ni pa še rešila bitnih vprašanj naše narodnostne skupnosti.

Nihče nam torej v očigled konč-ne rešitve južnotirolskega vpraša-nja ne more zameriti, če je našega potrpljenja konec in ne verujemo več le lepim besedam in sladkim obljubam. Zločinski atentati na dvojezične napise na naših gospo-darskih ustanovah, kršitev ustavno zajamčene pravice do svobodnega pridobivanja nepremičnin po najviš-jih oblasteh, kakor v primeru Vetri-nja, resne grožnje proti slovenskim ustanovam, hujskanje proti zadnjim ostankom slovenskega jezika v šoli in cerkvi, poskusi cepitve in delitve naših ljudi na domovini zveste in sovražne ter načrti nadaljnjega de-cimiranja naše narodnostne skupno-sti potom tako imenovanega ugo-tavljanja manjšine — to so fanali, ki silijo k bolj odločnim in bolj res-nim ukrepom.

Vemo, da bo vse to od nas zah-tevalo še več dela in prizadevanja, da na socialno-gospodarskem pod-ročju gremo s časom in na kulturno-političnem mobiliziramo vse sile v borbi za pravice, ki nam grejo.

Pred sto leti smo koroški Sloven-ci skupaj z vsem ostalim sloven-skim narodom na mogočnih taborih pred vsem svetom terjali svoje pra-vice, v jubilejnem letu stoletnice te-ga revolucionarnega gibanja na-šega ljudstva naše upravičene zah-teve po neodsvojljivih pravicah ob podpori matičnega naroda ne sme-jo biti nič manj odločne niti manj udarne!

Dr. Franci Zwitter

ČLAN IZVRŠNEGA SVETA SRS BOJAN LUBEJ:

Tudi v bodoče tesni stiki

med matičnim narodom in manjšino

Člani slovenske vlade so ob novoletnih praznikih podali izjave, v katerih so spregovorili k različnim problemom. Tako je o vprašanjih zunanje politike govoril član Izvršnega sveta SR Slovenije Bojan Lubej, ki je naglasil:

SR Slovenija se je že doslej intenzivno vključevala v proces oblikovanja jugoslovanske zunanje politike in tako zveznim organom konkretno pomagala pri uresničitvi njihovih posebnih pravic in dolžnosti na tem področju. Stalna in učinkovita prisotnost naše republike pri oblikovanju in izvajanju politike naših mednarodnih odnosov bo tudi v prihodnje naša stalna in aktivna skrb.

Glede na naš posebni interes bomo posvečali še posebno pozornost vprašanjem odnosov v Evropi in vprašanjem iz meddržavnih odnosov s sosednimi državami. Meddržavni odnosi z našimi sosedami Avstrijo, Italijo in Madžarsko so se v zadnjih letih vsestransko razvijali in postali lep primer vsebinskih možnosti politike dobrega sosedstva. Pomemben rezultat take usmeritve v meddržavnih odnosih z našimi sosedi so široko odprte meje, ki ustvarjajo novo kvaliteto v naših medsebojnih odnosih in pogojujejo v obmejnem prostoru novo politično klimo, ozračje večjega medsebojnega razumevanja, strpnosti in prijateljskega sodelovanja. Taki odnosi z našimi sosedi niso posledica trenutnih političnih ocen, temveč so nedvomno odsev dolgoročnih in objektivnih interesov jugoslovanskih narodov kakor tudi narodov držav, na katere mejimo.

Potrebne bodo nadaljnje pobude, da se še poglobi politika odprtih meja z nadaljnjim sproščanjem osebnega in blagovnega prometa, da še nadalje razvijamo gospodarsko sodelovanje v okviru obmejnih blagovnih sporazumov in kooperacijskih dogovorov in da okrepimo kulturno in znanstveno tehnično sodelovanje ter izmenjavo obmejnih pokrajin sosednih držav in Slovenije. Menim, da bo nadaljnje razvijanje odnosov in delovnih stikov med izvršnim svetom SR Slovenije in deželnimi vladami sosednih dežel koristen prispevek k uspešnemu reševanju vprašanj, ki se tu še pojavljajo.

V takih splošnih razmerah naših meddržavnih odnosov bo toliko uspešnejše naše stalno zanimanje za problematiko slovenske narodne manjšine v Avstriji, Italiji in na Madžarskem, ki terja stalno skrb in prisotnost narodne matice. Tudi v bodoče bomo utrjevali in poglabljali tesne stike s slovenskimi manjšinami v zamejstvu ter dajali ustrezne pobude in predloge, ki naj prispevajo k nadaljnjemu razreševanju odprtih vprašanj, da bi zagotovili dejansko enakopravno življenje in vsestranski narodnostni razvoj naših nacionalnih manjšin v sosednih državah.

Želje po sožitju in sodelovanju

v izjavah predstavnikov sosednih dežel

V novoletnih izjavah so vodilni državniki širom sveta po eni strani naglasili željo po mirnem sožitju in sodelovanju med narodi in drža-vami, po drugi strani pa izrazili tu-di svojo zaskrbljenost spričo dana-šnjega mednarodnega položaja, za katerega je značilna cela vrsta ne-varnih žarišč, ki ogrožajo pridobit-ve in napredek človeštva.

Tudi v izjavah, ki so jih za lju-bljansko RTV dali vodilni predstav-niki sosednih dežel, — predsednik izvršnega sveta SR Slovenije Stane Kavčič, koroški deželni glavar Hans Sima, štajerski deželni glavar Jo-sef Krainer, gradiščanski deželni glavar dr. Theodor Kery in predsed-nik deželne vlade Furlanije-Julijske krajine dr. Alfredo Berzanti — je v ospredju želja, da bi se prijateljski in dobrososedski odnosi še naprej razvijali in poglabljali — v korist prebivalcev teh dežel in kot prispe-vek k ohranitvi in utrditvi miru v tem delu sveta.

Predsednik izvršnega sveta SR Slovenije Stane Kavčič je pou-daril, da je bilo leto 1969 izredno bogato in plodno, kar se tiče odno-sov in sodelovanja Slovenije s so-sednjimi deželami. Ko je omenil konkretne uspehe, je glede per-spektiv teh odnosov v letu 1970 na-glasil, da jih bodo gradili naprej, in to na trdnih in realnih osnovah, v skladu s potrebami in težnjami množic obmejnega prebivalstva kot tudi vseh narodov teh držav, ki želijo živeti v miru, medsebojnem sodelovanju in razumevanju.

„Posebno pomembno vlogo ob dobrem sosedstvu in odprtih mejah — je poudaril predsednik Kavčič — bodo imele kot doslej narodne manjšine na obeh straneh meja vseh naših dežel. Njihovemu polne-mu, svobodnemu, nacionalnemu in kulturnemu razvoju bosta posvečeni vsa naša skrb in pozornost."

Predsednik Kavčič je dejal, da bo treba na vseh področjih neneh-no vzpodbujati in pospeševati so-delovanje, saj široko odprte meje in množični stiki prebivalstva ter družbenopolitičnih organizacij in njihovih predstavnikov ustvarjajo takšno politično klimo in vzdušje medsebojnega razumevanja, da je moč uresničiti vse pobude in pred-loge, katerih cilj je nadaljnja kre-pitev prijateljstva med narodi in mirnega sožitja na mejah.

„V tem smislu želim vse najbolj-še v novem letu 1970; želim napre-dek in blagostanje prebivalstvu vseh sosednjih dežel Italije, Avstrije in Madžarske, v trdnem prepriča-nju, da se bo nadaljevala in po-glabljala politika prijateljstva in dobrega sosedstva, in v zavesti, da je prav to naš skupni prispevek k utrjevanju miru v svetu. Še posebej pozdravljam vse naše rojake v za-mejstvu in jim želim srečno novo leto."

Koroški deželni glavar Hans Si-ma je med drugim izrazil mnenje, da je zelo važno gojiti politični dialog, ne da bi se zadrževali pri konkretnih vprašanjih, kajti „čez čas to ustvari ozračje, ki nas zelo lahko pripelje k pozitivnim rezulta-tom". Ko je govoril o bodočih od-nosih, je posebej omenil potrebo po nadaljnjem razvijanju prome-tnih zvez, turističnega sodelovanja ter medsebojne izmenjave informa-cij in izrazil prepričanje, da bi tako lahko ustvarili in okrepili ozračje, ki je že v preteklosti rodilo tako bogate sadove in bo tudi v letu 1970 vodilo v prostoru Alpe-Adria k nadaljnjemu utrjevanju mirnega razvoja.

„Politika sporazumevanja, ki jo gojimo že leta — je naglasil dežel-ni glavar Sima — nas je pripeljala do lepih uspehov človečanskega ozračja na naših mejah. Za novo le-to želim, da bi nadaljevali naša pri-jateljska srečanja tako, da bomo našim ljudem tod in onstran Kara-vank zmogli pripravljati lepšo bo-dočnost."

GOSPODARSKI RAZGLEDI NA PRAGU 1970:

Znamenja upadanja gospodarske konjunkture

Gospodarska konjunktura bo letos odvisna od razvoja povpraševanja na domačem trgu, kajti izvoz verjetno ne bo dosegel obsega 1969. To prognozo v svojem zadnjem mesečnem poročilu opira Avstrijski institut za gospodarska raziskovanja na znamenji, da ekspanzija svetovnega gospodarstva popušča in da stoji pod vplivom obsežnega vala podražitev. Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj v Evropi trdi, da bo letos mogoče zabeležiti gospodarsko rast le še za 3,5 odstotka (lani je znašala 5 odstotkov), da bo povpraševanje za investicijami strmo naraščalo, da pa ekspanzije na strani ponudbe ni pričakovati, ker tega ne dovoljujejo tehnične zmogljivosti in trg z delovno silo.

Podobno kot omenjena organizacija so tudi pri komisiji Evropske gospodarske skupnosti zaskrbljeni nad razvojem cen. Zaradi prenapetosti povpraševanja le-te nevarno naraščajo. V pogojih liberalnega gospodarstva pa vala podražitev ni mogoče krotiti drugače kot s politiko omejevanja investicij s strani javne roke.

Gospodarsko stojimo torej na pragu leta 1970 pred podobnimi problemi, kot smo stali koncem leta 1966 in začetkom leta 1967. Kakor je tedanji razvoj v svetu negativno vplival na gospodarski razvoj v naši državi, tako tudi razvoj v prihodnje ne bo šel mimo nas. Naša mala država je v svojem gospodarskem razvoju čedalje bolj odvisna od razvoja v njenem okolju in od pogojev sodelovanja s tem okoljem.

S PRETEKLIM LETOM SMO LAHKO ZADOVOLJNI

Kakor mednarodno gospodarstvo, je tudi avstrijsko gospodarstvo lani preživljalo fazo konjunkture, katere obseg je prekašal vse njene dosedanje viške. Lani avgusta je število zaposlenih naraslo na 2,420.200 in bilo za 81.000 oseb višje kot avgusta 1968. Industrijska proizvodnja je bila septembra za 36,3 odstotka višja od mesečnega povprečja leta 1964. Ta živahni razvoj je imel za posebno viden porast zunanje trgovine, pri čemer je posebno močno narasel izvoz, medtem ko se je deficit trgovinske bilance naglo zmanjševal. Ob koncu prvega polletja je ta deficit znašal le še 200 milijonov šilingov, medtem ko je leto dni prej znašal še 1,8 milijarde šilingov, sredi leta 1967 pa 2,3 milijarde šilingov. Že tako živahen razvoj blagovne izmenjave in gospodarskega sodelovanja Avstrije z drugimi deželami pa je dobil v drugi polovici leta še nove spodbude. V drugi polovici leta je prišlo do zopetne vidne poživitve investicijske dejavnosti, podražitev nemške marke na mednarodnem trgu pa je povečala zanimanje za avstrijsko blago, ker se je naša država pravočasno in jasno odločila, da vrednosti šilinga ne bo zvišala.

Kot spremljevalca tega razvoja je treba na eni strani omeniti porast osebnih dohodkov, na drugi strani pa podražitev blaga. Povprečni mesečni bruto zaslužek je bil septembra za 5,4 odstotka višji kot septembra 1968. Podraževanje blaga in uslug se je sicer tekom leta gibalo v znosnih mejah, nevarno pa je postalo po zvišanju vrednosti nemške marke 23. oktobra. Na pragu novega leta stojimo torej pred nevarnostjo, da bo naraščanje cen prekoračilo dopustno mejo petih odstotkov. Če do tega pride, bo morala vlada seči po ukrepih, ki bodo preprečili nadaljnje naraščanje cen: omejitev obsega investicij ter povečanje uvoza in zmanjšanje izvoza. Po teh ukrepih pa ne bo mogoče več računati na gospodarsko rast, kakor smo jo lahko zabeležili za leto 1969.

LETO 1970 NAS POSTAVLJA PRED NOVE PREIZKUŠNJE

Gledano z očmi Avstrijskega instituta za gospodarsko raziskovanje je letos pričakovati naslednji gospodarski razvoj: Bruto narodni produkt in obseg potrošnje bosta narasla za 5 odstotkov, obseg investicij in dohodki pa za 8,5 odstotka. Navzlic temu ni pričakovati, da bi se zaradi porasta dohodkov potrošnja močneje povečala. Z drugimi besedami povedano, zvišanje dohodkov potrošnje ne bo moglo povečati, ker bo komaj krilo podražitve blaga in uslug.

Po mnenju omenjenega instituta bo letos uvoz spet močneje naraščal od izvoza. Porast slednjega ceni na 14 odstotkov, medtem ko utegne obseg uvoza narasti najmanj za 15 odstotkov, vsled česar bo prišel deficit trgovinske bilance naraščati. Ker pa je računati, da bo neto devizni pritok z inozemskim turizmom narasel za 1 milijardo šilingov, se celokupna bilanca mednarodnega gospodarskega sodelovanja Avstrije ne bo poslabšala. Izkazovati utegne nekoliko večje viške kot leta 1969.

Celokupni gospodarski razvoj pa bo letos v veliki meri odvisen od razvoja produktivnosti dela. Institut računa, da bo obseg proizvodnje narasel za 5 odstotkov in da se bo produktivnost povečala za 6 odstotkov. Povečanje produktivnosti pa je vprašanje, ki je tesno povezano s skrajšanjem delovnega tedna, ki ga začenja naša država letos uveljavljati. Če bo kljub skrajšanju delovnega tedna uspelo povečati produktivnost dela za 6 odstotkov, potem obseg podražitev blaga in uslug ne more biti večji od lanskega.

Prav to pa je kočljivo vprašanje, kajti od vlade in od političnih strank zaradi volitev v prvi polovici leta ne smemo pričakovati potrebne aktivnosti na gospodarskopolitičnem polju. Vsa odgovornost leži torej v prihodnjih mesecih pri socialnih partnerjih in pri paritetni komisiji, to je pri činiteljih, ki so tudi že v preteklosti odločilno usmerjali gospodarski razvoj v naši državi.

*

Gospodarsko torej leto 1970 na svojem začetku ne obeta toliko, kot je obetalo leto 1969. Na konjunkturo, v kateri se še sončimo, že padajo sence. Mednarodni gospodarski razvoj ne stoji pod ugodno zvezdo, doma pa nas tarejo skrbi naraščanja cen in posledice, ki jih lahko imajo. Ob teh senčah pada na konjunkturo, v kateri živimo, še senca izredno neugodne strukture našega gospodarstva. Njene posledice smo občutili leta 1967, ko je mednarodno gospodarstvo preživljalo dobo stagnacije in recesije. Takrat je bilo veliko govora o strukturnih vprašanjih, toda očividne ukrepe še vedno pogrešamo, čeprav je že postalo očitno, da nas bodo naši strukturni problemi koncem leta najmanj tako tepli, kot so nas leta 1967.

(bl)

V JUGOSLAVIJI:

Sprejete smernice

ZA GOSPODARSKI RAZVOJ

Pristojni forumi so v minulih tednih obširno razpravljali in sklepali o smernicah za bodoči razvoj jugoslovanskega gospodarstva. Te smernice so bile začrtane v resoluciji o osnovah družbeno-gospodarske politike v letu 1970.

V tej resoluciji je poudarjeno, da bo v letu 1970 osnovna dejavnost usmerjena na utrditev gospodarstva, na optimalno povečanje proizvodnje, na normalizacijo sklenjenih odnosov, na zagotovitev ustreznih odnosov v razdelitvi narodnega dohodka in okrepitvi reproduktivnosti gospodarstva.

Resolucija predvideva povečanje družbenega produkta za 6,5 do 7,5 odstotka, pri čemer naj bi industrijska proizvodnja narasla za 9 do 10 odstotkov. Ta predvidevanja temeljijo na planiranem občutnem povečanju izvoza, hitrejšem razvoju nezadostno razvitih področij, povečanju vlaganja v gospodarstvo, povečanju družbenega in osebnega standarda in triodstotnem povečanju števila zaposlenih.

Pogoji za nadaljnjo krepitev socialne varnosti bodo ustvarjeni z učinkovitejšo zdravstveno zaščito, nadaljnjim povečanjem realne vrednosti pokojnin in invalidnin, z zboljšanjem otroške oskrbe in z vzpostavitvijo učinkovitejšega sistema socialne zaščite. V resoluciji je poudarjena potreba po občutnem povečanju sredstev za znanstveno-raziskovalno dejavnost. Med osnovnimi nalogami družbeno-gopodarske politike pa je tudi vlaganje nadaljnjih naporov za krepitev vseljudske obrambe in njene materialne podlage.

Kaj obeta novo leto 1970

po prerokbah znane berlinske vedeževalke

Znana berlinska vedeževalka Ursula Kardos je za pravkar minulo leto 1969 med drugim napovedala naslednje dogodke:

„Za naslednji dve leti gledam zelo črno. V tem času bomo morali prestati več, kot smo prestali v vseh zadnjih dvajsetih letih. V politiki, gospodarstvu in denarništvu bo grozen preobrat. Ne bomo vedeli, kje se nas glava drži, toliko se bo naenkrat nagrmadilo na nas. V Nemčiji bomo doživeli naravne katastrofe, kot jih doslej še nismo. Vidim zelo dosti dežja in zemeljskih plazov. Narava bo v vsej Evropi nemirna. Leta 1969 bomo imeli zelo razburljivo poletje. Prihodnjega zveznega predsednika bomo volili v Berlinu, in to bo Schröder, toda konca svoje predsedniške dobe ne bo doživel, temveč bo predsednikoval največ do leta 1972. Potem pa bo velik preobrat in začela se bo Panevropa, ki bo segala od Škotske do Ukrajine. Predsednik te Panevrope bo simpatičen, postaven človek, ki ne bo Nemec, govori pa dobro nemški. Ne vem, kako se piše, ker njegovega obraza še nisem videla. Berlinski zid bo padel in Berlin bo postal središčna točka te Panevrope. Tudi Sovjeti bodo sodelovali in bodo zelo prijazni, ker se bojijo Kitajcev. Stranka NPD nima nobenih možnosti pri parlamentarnih volitvah 1969; neonacisti bodo postali majhni in krmežljavi in bodo čisto izgubili. Za Ulbrichta je leto 1969 začetek konca. Zaradi Berlina ne bo nobene krize in zid bo kmalu padel. Sicer še ne prihodnje leto, toda to bom še doživela in tega se že danes veselim. General de Gaulle ne bo več predsednik, kajti že leta 1969 ga bo zamenjal nekdo drug. Tudi Dubček bo leta 1969 zamenjan; ima preveč sovražnikov . . ."

Ob koncu je vedeževalka dala za leto 1969 še naslednji nasvet: „Leto 1969 bo žalostno in mračno, toda zaradi tega nikar ne povešajte glave in ne izgubljajte živcev. Najpozneje od leta 1972 bomo imeli spet čudovite čase."

Bralci lahko sami presodijo, koliko je ta vedeževalka, ki sicer ne napoveduje iz kavne usedline in ima zelo ugledne stranke, glede svojih napovedi za leto 1969 tudi zadela. Zdaj pa še poglejmo, kaj Ursula Kardos napoveduje za leto 1970:

„Naslednje leto nam bodo šli lasje dobesedno pokonci, kajti prihodnji dve leti bosta najbolj razburljivi, kar smo jih doživeli v sto letih, in to v vsakem pogledu, političnem in gospodarskem. Še naravne katastrofe nam ne bodo prizanesle."

Za sedanjo nemško koalicijo se ne bo dolgo držala. „Potem Ursula Kardos napoveduje, da pa bo vlada čisto drugačna." Tudi za nemško marko vidi črno: „Sicer nam bo šlo zelo dobro, toda marka bo padla; namesto tisoč mark jih bomo imeli samo še sto."

Na vprašanje, kakšne katastrofe ima v mislih, je vedeževalka odgovorila: „Viharje in poplave. Vidim mrtve." — „Dosti?" — „Da." In kaj nas po mnenju Ursule Kardos še čaka v letu 1970? „Zelo huda zima in uspešne presaditve srca v Nemčiji. Moskva si bo iskala nove prijatelje v Washingtonu in Bonnu. V Vietnamu vidim, da prihaja mir. Čisto natanko vidim, da se bo mir začel junija. Vidim konec vojne v Vietnamu. Na Bližnjem vzhodu ne bo vojne med Egiptom in Izraelom. Pojavlja se čisto nepričakovana rešitev. Septembra bomo že iz najhujšega, potem pa bo v dveh letih svet čisto drugačen, dosti lepši!"

Toliko torej napovedi 71-letne vedeževalke Ursule Kardos iz Berlina. Koliko je zadela, pa bo pokazala šele bodočnost.

PO ŠIROKEM SVETU

VATIKAN. — Za 1. januar, ki ga katoliška cerkev letos že tretjič obhaja kot dan miru, je objavil papež Pavel VI. poseben poziv, ki so ga ocenili kot enega izmed doslej najbolj dramatičnih pozivov za ohranitev miru. Papež je v svojem pozivu naglasil predvsem moralne kategorije miru ter obsodil razvite države, ki se bogatijo s tem, da prodajajo orožje siromašnim deželam, katerim pa v resnici primanjkuje plugov, šol in bolnišnic. „Iz človeških odnosov — je poudaril papež — je treba odstraniti nasilje in sovraštvo, na žalitve ne smemo odgovarjati z večjimi žalitvami. Svoj interes moramo gledati skupaj z interesom drugih in interesom vse skupnosti. Siromašnim in užaljenim narodom po zemeljski krogli ni potrebno orožje, ki jim ga ponujajo velike sile; oni potrebujejo mir, socialno pravičnost, kruh, šole in bolnišnice."

BRAZZAVILLE. — Bivši brazzavilski Kongo je bil razglašen za ljudsko republiko in mesto vlade je prevzel državni svet. V pismu ob odstopu dosedanje vlade je njen predsednik major Raul naglasil, da razglasitev ljudske republike odseva odločnost kongovskega ljudstva, da si zgradi socialistično družbo.

WASHINGTON. — Mednarodni monetarni sklad je razdelil prvo tranšo „papirnatega zlata", katerega vrednost je 3,414 milijarde dolarjev. Vsaka od 114 držav članic tega sklada dobi papirnatega zlata v vrednosti 16,8 % svoje kvote v skladu. To umetno zlato bodo uporabljali za poravnavanje plačilnega primanjkljaja. Vsaka država, katere plačilna bilanca s tujino je negativna, bo lahko dobila devize od države, ki ima pozitivno bilanco in to s posredovanjem mednarodnega monetarnega sklada. Država, ki bo dajala devizna sredstva, bo namreč dobila v zamenjavo ustrezno vrednost papirnatega zlata. Skupaj bodo tega zlata razdelili za 9,5 milijarde dolarjev to bosta druga in tretja tranša po 3 milijarde dolarjev razdeljeni v začetku leta 1971 in 1972.

BANJALUKA. — Bosansko mesto Banjaluka, ki je bilo lani oktobra prizorišče katastrofalnega potresa, je v dneh okoli prestopa v novo leto doživelo nove potresne sunke, ki so povzročili spet veliko škode. Predvsem pa so z novimi sunki bili prizadeti napori za izboljšanje razmer v težko prizadetem mestu, kajti na mnogih področjih, kjer je obnova dosegla že lepe uspehe, so se stvari znova močno poslabšale. Najbolj prizadet je bil zdaj lesni kombinat „Vrbas", ki je po lanskoletnem potresu ob velikih prizadevanjih kolektiva dosegel že spet skoraj 90-odstotno proizvodnjo, je zdaj popolnoma uničen. Podobno je tudi v drugih za obnovo mesta neobhodno potrebnih podjetjih.

BERLIN. — Predsednik državnega sveta Vzhodne Nemčije Walter Ulbricht je v svoji novoletni poslanici izpovedal optimizem, kar zadeva družbeno-gospodarski razvoj dežele v novem letu. Dejal je, da se bodo mednarodne vezi DR Nemčije razširile in da bo dežela vzpostavila nekatere nove diplomatske stike. Minulo leto je označil kot leto pomembnih mednarodnih uspehov socializma, hkrati pa opozoril na nevarnost vsake oblike revanšistične politike.

ATENE. — Politični zaporniki na grškem otoku Leros so naslovili na svetovno javnost poziv, v katerem zahtevajo ukinitev koncentracijskega taborišča na tem otoku in osvoboditev za vse zaprte bolnike in starce. V pozivu je rečeno, da je večina od 1050 zapornikov tega taborišča obolelo za gripo in da bolnikom ne nudijo nobene zdravniške pomoči. Zaporniki živijo v neznosnih higienskih pogojih ter jim grozi nevarnost epidemije. Na raznih grških otokih je zdaj približno 1900 političnih zapornikov.

MOSKVA. — Predsednik severnovietnamske vlade Fam Van Dong je v izjavi za sovjetski tisk obtožil ameriškega predsednika Nixona, da skuša z načrtom o takimenovani vietnamizaciji vojne rešiti saigonski marionetski režim, okrepiti njegovo armado in nadaljevati agresivno vojno. Kljub temu pa je po njegovih besedah poraz ameriških imperialistov očiten, kajti vietnamsko ljudstvo je tudi lani obdržalo pobudo v svojih rokah ter doseglo velike zmage na vojaškem, političnem in diplomatskem področju.

NEW YORK. — V varnostni svet Združenih narodov je bilo izvoljenih pet novih nestalnih članov, in sicer Poljska, Nikaragva, Sirija, Sierra Leone in Burundi. Te države so zamenjale Madžarsko, Paragvaj, Pakistan, Senegal in Alžirijo, katerim je potekel dveletni mandat.

VARŠAVA. — Prvi sekretar CK poljske združene delavske partije Wladislaw Gomulka je izjavil, da se bodo poljsko-zahodnonemški pogovori o mejah začeli „v prvih mesecih tega leta". Pri tem je poudaril, da mora Zahodna Nemčija priznati poljsko zahodno in severno mejo.

Koroški kulturni dnevi

Predavalnica I Delavske zbornice v Celovcu je bila v dneh od 28. do 30. decembra 1969 prizorišče prvih Koroških kulturnih dni, o katerih lahko rečemo, da so bili zelo lep uspeh. Kulturni dnevi so nam dali zgoščen, znanstveno objektiven pregled socialne in gospodarske strukture ter doprinosa koroških Slovencev h kulturi slovenskega naroda na področju jezika, literature, glasbe in umetnosti. Med predavatelji so bili člani Slovenske akademije znanosti in umetnosti in drugi priznani znanstveniki iz Slovenje ter profesorji in mladi znanstveniki iz Koroške. Prireditelja pa sta bili obe osrednji organizaciji koroških Slovencev — Zveza slovenskih organizacij na Koroškem in Narodni svet koroških Slovencev.

Ob otvoritvi je član pripravljalnega odbora dr. Pavel Apovnik, ki je pozdravil predavatelje, slušatelje in častne goste, med katerimi sta bila tudi prorektor ljubljanske univerze dr. inž. Marijan Gruden in jugoslovanski konzul v Celovcu Željko Jeglič, posebej naglasil, da trenutno stanje v razvoju slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem narekuje znanstveno, objektivno razpravljanje o specifičnih vprašanjih koroških Slovencev, ker je danes za reševanje tako dificilnih problemov, kot so manjšinski, v vedno večji meri potrebna znanstvena analiza vseh faktorjev, ki vplivajo na razvoj in usodo manjšine. Glede vsebine in namena te prireditve je dr. Apovnik izrazil prepričanje, da bo vpogled v znanstveno delo dal nove pobude za objektivno raziskavanje številnih koroških problemov, zgodovinskih in tudi za manjšinsko politiko aktualnih, in da **„bodo koroški kulturni dnevi ne samo razširili naše obzorje, temveč tudi okrepili našo narodno zavest; končno pa naj bodo koroški kulturni dnevi prispevek k mirnemu sožitju med obema narodoma na Koroškem".**

Spored predavanj je bil izredno pester in seznam predavateljev zelo obsežen. Zato se v tem kratkem poročilu ne moremo spuščati v vsebino, marveč se moramo omejiti na naštevanje posameznih predavanj, pri predavateljih pa na njihova imena brez navajanja njihovih polnih naslovov.

Prvi je predaval Vladimir Klemenčič, ki je govoril o sodobnih spremembah socialne in gospodarske strukture na Koroškem. V drugi skupini so se zvrstila predavanja Boga Grafenauerja o pomenu Karantanije v oblikovanju zgodnjesrednjeveške skupnosti alpskih in panonskih Slovanov v njihovem kulturnem življenju 9. in 10. stoletja, Valentina Inzka o publicističnem delovanju Andreja Einspielerja, Frana Zwittra o zgodovinskem razvoju prebivalstva na Koroškem in njegovih socialnih osnovah ter Toneta Zorna o nekaterih pogledih na slovensko vprašanje na Koroškem po letu 1925. V ponedeljek dopoldne so bila na vrsti predavanja s področja jezikoslovja: Tine Logar je govoril o slovenskih koroških narečjih — zgodovinski vezi med Slovenci tostran in onstran Karavank, Pavel Zdovc o vokalni redukciji v podjunskih govorih, France Bezlaj o arhaizmih v koroških narečjih, Breda Pogorelec pa o deležu Koroške pri oblikovanju slovenskega knjižnega jezika. Popoldne so sledila predavanja s področja književnosti: o nekaterih problemih koroškega slovenskega slovstva do leta 1848 je govoril Erik Prunč, Franc Zadravec je predaval o motivu narodne zavesti v prozi Prežihovega Voranca, Matjaž Kmecl o sodobni koroški slovenski književnosti in Jože Koruza o starejši slovenski koroški dramatiki. Zadnji dan je bil posvečen umetnosti: dopoldne je bilo govora o starejši koroški umetni glasbi (Janez Höfler), o koroški ljudski pesmi danes (France Czigan), o slovenski koroški ljudski pravljici (Milko Matičetov) in o slovenski pripovedki na Koroškem (Pavle Zablatnik), popoldne pa so govorili še Nace Šumi o koroški umetnosti v slovenskem okviru, Marjan Zadnikar o romanski arhitekturi tostran in onstran Karavank ter France Stele o gotskem stenskem slikarstvu na Koroškem. Poleg teh je bilo prvotno predvidenih še nekaj predavanj, ki pa so zaradi obolelosti predavateljev odpadla.

Razprava ob koncu vsake tematske skupine žal ni vedno odgovarjala visoki znanstveni ravni predavanj, vendar je bilo razveseljivo, da je prišlo med predavatelji in slušatelji do sproščenega pogovora. Iz referatov in diskusije se je izluščila cela vrsta tem, ki še čakajo znanstvene razprave. Podobne analize vsebine predavanj in diskusijskih prispevkov v okviru tega poročila ni mogoče dati, brez dvoma pa bo o celotnem gradivu še precej diskusije in je pričakovati, da se bo predvsem študirajoča mladina v večji meri vključila v objektivno proučevanje koroških problemov.

Prvi koroški kulturni dnevi so naleteli na pozitiven odmev tudi v koroški kulturni javnosti. Skoraj vsi celovški listi so obširno poročali o njih, radio Celovec pa je napravil intervju s člani pripravljal. odbora.

V času kulturnih dni je razstavljala v predavalnici II Delavske zbornice akademska slikarka Zorka Weiss slike in grafike, ki so med udeleženci vzbudile precejšnje zanimanje. Zveza slovenskih organizacij na Koroškem in Narodni svet koroških Slovencev pa sta predavatelje povabila na sprejem, katerega so se udeležili tudi jugoslovanski generalni konzul v Celovcu dipl. inž. Karmelo Budihna, akademska slikarka Zorka Weiss, člani pripravljalnega odbora in predstavniki kulturnih organizacij koroških Slovencev.

Koroški kulturni dnevi so bili nedvomno uspel poskus temeljitega, znanstvenega razpravljanja o problemih koroških Slovencev. Številna udeležba (skupno se je predavanj udeležilo blizu 200 ljudi), med udeleženci je bila posebno močno zastopana mlada generacija) in živahno zanimanje pa upravičujeta upanje, da bo tudi v prihodnjih letih mogoče prirediti take kulturne dneve. Naloga osrednjih slovenskih organizacij bo, da pripravijo primerne koncepte, ki bodo zajeli čim več specifičnih problemov slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Tak način dela bo tudi najbolj odgovarjal današnji tendenci in potrebi po objektivizaciji spornih vprašanj med obema narodoma na Koroškem in med koroškimi Slovenci samimi.

a. p.

Dr. Jože Dekleva

V zadnjih dneh starega leta so se Slovenci v Italiji poslavljali od enega svojih najboljših — od pokojnega odvetnika dr. Jožeta Dekleve, ki je umrl po hudi bolezni.

Dr. Jože Dekleva je bil predan antifašist ter odločen in dosleden borec za pravice svojega ljudstva. Zaradi svojega naprednega mišljenja in narodne zavesti je v dobi fašistične Italije in med drugo svetovno vojno mnogo let preživel v zaporih. Po vojni je bil na vodilnih položajih v raznih narodnih organizacijah, na listah Ljudske fronte in Neodvisne socialistične zveze pa je bil štirikrat izvoljen v tržaški občinski svet, v katerem je skozi deset let v času najhujše šovinistične gonje neustrašeno in dosledno zastopal koristi Slovencev.

Ob smrti dr. Jožeta Dekleve tudi koroški Slovenci izrekamo iskreno sožalje težko prizadeti družini ter organizacijam, v katerih je pokojni deloval.

Vsi prisrčno vabljeni na tradicionalni *19. Slovenski ples*

ki bo v petek 23. januarja 1970 s pričetkom ob 8. uri zvečer v prostorih Delavske zbornice v Celovcu.

Sodelovali bodo:

- **Narodno zabavni ansambel Lojzeta Slaka**
- **Fantje s Praprotna**
- **Fantje z Vrbskega jezera** (Die orig. Wörther-See-Buam)

Vstopnice po 25 šilingov v predprodaji pri krajevnih Slovenskih prosvetnih društvih in v knjigarni „Naša knjiga" v Celovcu, Wulfengasse ter pri večerni blagajni. **Slovenska prosvetna zveza**

MED NOVIMI KNJIGAMI:

Jadranski koledar

almanah slovenskega življa v Italiji

Za vsakega, ki se hoče podrobneje seznaniti s problematiko in aktualnimi vprašanji na Tržaškem in Goriškem ter v Benečiji, je brez dvoma dragocen pripomoček vsakoletni „Jadranski koledar", ki ga izdaja Založništvo tržaškega tiska pod pokroviteljstvom Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Trstu.

Tudi za leto 1970 je izšel „Jadranski koledar" v obliki in z vsebino, da ga upravičeno imenujemo almanah slovenskega življa v Italiji. Na blizu 300 straneh je urednik Jože Koren zbral in razvrstil prispevke številnih sodelavcev, ki pišejo iz svojih spominov in o svojih doživetjih ter razkrivajo pred bralcem pisano paleto utrinkov iz preteklosti in sedanjosti. Vsem tem prispevkom, pa naj bodo leposlovne zvrsti ali stvarnega dokumentarnega in narodnopolitičnega značaja, je skupno eno: ljubezen do domače zemlje ter zvestoba narodu in materinemu jeziku.

Letošnji koledar je „jubilejni" v več ozirih. Spominja se 25-letnice zmage nad fašizmom, 25-letnice obnovitve in delovanja slovenskih šol na Tržaškem ter 25-letnice obnovljenega dela Glasbene matice v Trstu; klanja pa se tudi velikemu slovenskemu pisatelju in goriškemu rojaku Francetu Bevku za njegovo 80-letnico, ki jo bo obhajal letos.

V koledarju je obširno govora o prizadevanjih slovenske narodnostne skupnosti v Italiji za dosego resnične in vsestranske enakopravnosti; v marsičem je ta kronika zelo podobna naporom, ki jih vlagajo koroški Slovenci, da bi si na vseh področjih priborili pravice, ki so nam zajamčene v ustavi in državni pogodbi. Tudi v obračunu prosvetne dejavnosti bi lahko odkrili mnoge podobnosti, čeprav moramo hkrati priznati, da je ta dejavnost na Tržaškem in Goriškem precej bolj živahna; predvsem pa je bogatejša, če prištejemo še ustanove, kot sta zlasti Slovensko gledališče in Glasbena matica, kajti s takimi pridobitvami se pri nas žal ne moremo pohvaliti.

Mnogo predaleč bi vodilo, če bi hoteli tukaj tudi samo naštevati naslove vseh prispevkov in imena vseh sodelavcev. Naj zadostuje ugotovitev, da je „Jadranski koledar" tudi letos nepogrešljiv vir najrazličnejših podatkov o življenju in delu naših bratov v Italiji, zanimiv prikaz uspehov in perečih problemov slovenskega življa na Tržaškem in Goriškem ter v Benečiji.

Drago Družkovič

Dvojezična vzgoja in izobraževanje

6 (Ponatis iz revije „Teorija in praksa")

Iz mednarodnega gradiva povzemamo, da se je proučevanje dvojezičnosti usmerilo na posameznike in na skupino. Najprej je znanost izločila vprašanje škodljivega vpliva na inteligenčni kvocient pri posamezniku (Leopoldu) in šele zatem so isto potrdili s pomočjo verbalnih in neverbalnih testov pri skupini. Za nas pa je še posebej pomembno naslednje spoznanje: „Kadar kdo trdi, da obstaja vzročna zveza med bilingvizmom in emocionalno nestabilnostjo, ne smemo pozabiti, da so bilingvalne skupine često manjšinske skupine in v takšnem položaju lahko obstaja navzkrižje med kulturami, odsotnost zadovoljivega položaja manjšine ali pa ima predsodke manjšina; vse to povzroča emocionalne težave; jezik sam ni nujno osnovni faktor."[21]

Ne glede na omenjeno vprašanje h kateremu se bomo še vrnili pri označitvi družbenopolitičnega dejavnika — pa so raziskovanja pri posamezniku in skupinah prispevala vsaj k pogledom, kakor nam označuje priložena tabela.

Ker pa je raziskovanje dvojezičnosti pouka pri nas doslej v zaostanku, vsaj kar zadeva objave, naj označimo še grafični prikaz neverbalnega in verbalnega testa. Oba pričata, da dvojezični pouk ne oškoduje otrokovega umskega razvoja.[22] Okoliščine so precej bolj težavne kakor so pri nas v Prekmurju, ker gre za resnično vsiljevanje drugega jezika alzaškim otrokom. Predmet raziskave so bile kasneje tudi skupine otrok mladostnikov (vojaških novincev) v Franciji. Vpraševali so skupino iz povsem francoskega okolja in skupino iz Alzacije, ki je bila iz vrst poljedelskega prebivalstva. Socialnoekonomske okoliščine vpraševanih so bile podobne. Razlika med vpraševanimi je bila, da so dvojezični Alzačani prešli v francosko šolo iz lastnega germanskega narečja in je le-to komaj na samem začetku služilo kot pripomoček za uk drugega jezika. Razumljivo je, da so pri verbalnem testu zaostali Alzačani, preseneča pa, da so pri neverbalnem testu celo nekoliko presegli monoglote.

Vsekakor gre za zelo zapletene raziskave, za izločevanje vrste kriterijev in razne prilagoditve. Predvsem pa velja spoznava (tudi iz hamburškega posveta), da ni mogoče vprašanj posploševati in da terjajo posebne okoliščine posebne raziskave, ki bodo prispevale izvirne rešitve in dopolnjevale do sedaj zbrano gradivo o naravi problematike.

Raziskovalka Tabouret-Kellerjeva našteva v svoji študiji merila in dejavnike, ki jih velja upoštevati tako pri proučevanju kakor v praksi: okolje družine ali družbe zunaj nje, socialna in kulturna raven staršev, njihov neposredni interes za dvojezično šolanje. Pri ljudeh z manuelno dejavnostjo ali imigraciji iz manj razvitih območij, iz socialno razdedinjenih krogov in nekvalificiranih delavcih je treba upoštevati njihove družbene in kulturne možnosti. Nadalje omenja individualno nadarjenost za sprejemanje jezikov in socialno motivacijo: če je jezik uraden, veljaven v šoli, v množičnih občilih kakor je npr. francoščina v Alzaciji, ali če prevladuje npr. domače narečje samo v zasebnem življenju. Navaja, da so preskuse z učenci opravili pred počitnicami in po njih. Ob metodiki pouka omenja skušnjo neposredne in prevajalske metode. Na temelju raziskave (ankete 1957) razmišlja, od kod več ortografskih napak pri dvojezičnih ob podatkih, da so enojezični in dvojezični imeli enako število običajnih napak, dvojezični manj slovničnih in več tistih, ki izvirajo iz fonetičnih težav. Na tej osnovi svetuje več vaj za izgovorjavo itn. Omenja primer posebne preskušnje deloma svobodnega spisa na temelju podob, kjer so ugotovili razlike pri poznavanju notranjega in zunanjega jezikovnega ustroja. Dvojezični so se pri rabi besed in fraz bolj kot enojezični oprli na šolsko snov. Ob proučevanju „vzorcev", ki jih je poiskala doma, opozarja na vprašanje utrditve jezika, zatem zahtevnejšega bilingvizma pri srečanju dveh docela raznorodnih jezikov, npr. angleščine in japonščine.

Družbenih, političnih in ekonomskih vidikov[23] tedaj ni mogoče spregledovati niti pri proučevanju, še manj pri uveljavljanju določene politike. To lahko povzamemo tudi iz mednarodnih znanstvenih pričevanj. Ne glede na zelo različne razmere širom po svetu, na različne stopnje v razvoju, o katerih tukaj ne moremo razpravljati že zaradi obsega našega zapisa — smo odbrali vendar nekaj podatkov ter mnenj, ki so bližnja naši dilemi. Tako npr. priporočajo strokovnjaki v primerih nujnostti pouka drugega jezika, da ob jezikovnih in socialnih težavah otrok iz vrst manjšin ravnamo z njimi prijateljsko. Pouk drugega jezika predvidevajo vsekakor v mnogonacionalnih državah. Pri tem opozarjajo, da se množičnega uvajanja drugega jezika v osnovno izobrazbo otrok ne bi smeli lotevati površno, ker gre za veliko odločitev.

(Se nadaljuje)

21 Op. cit., str. 20 (H. H. Stern).
22 Op. cit., A. Tabouret-Keller.

23 Op. cit., H. H. Stern.

Naši literati so bili v Mariboru

Na povabilo pododbora Društva slovenskih pisateljev so v soboto 20. decembra 1969 nastopili na literarnem večeru v Mariboru koroški pisatelji in pesniki Valentin Polanšek, Florijan Lipusch, Gustav Janusch in Andrej Kokot. To srečanje je bilo izvedeno v okviru rednega sodelovanja med literarnimi predstavniki koroških Slovencev in pododborom Društva slovenskih pisateljev v Mariboru.

Srečanje je bilo nadvse prisrčno, saj so poslušalci z zanimanjem sprejemali izvajanje posameznih avtorjev, ki so brali iz svojih najnovejših del. Po literarnem večeru se je med gosti in občinstvom razvil razgovor, v katerem so naši literati odgovarjali na različna vprašanja, ki so se nanašala na njihova dela. Veliko zanimanja pa je občinstvo pokazalo za življenje koroških Slovencev sploh ter za njihov boj za narodnostne pravice.

Goste iz Koroške je uvodoma pozdravil predsednik Društva pisateljev v Mariboru Janez Švajncer ter se jim zahvalil tudi ob zaključku, da so se odzvali njihovemu vabilu.

V imenu gostov se je za prisrčen sprejem zahvalil Andrej Kokot ter ob tej priliki izrazil željo, da bi člani pododbora Društva slovenskih pisateljev kmalu vrnili obisk na Koroškem.

Ponovno o Koroški

v Klubu slovenskih študentov na Dunaju

Pred člani Kluba slovenskih študentov na Dunaju je 15. decembra govoril predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Reginald Vospernik. Kljub neobičajnemu terminu se je sestanka udeležilo precej študentov. Na žalost se je predavatelj še isto noč odpeljal nazaj na Koroško in je bil čas zaradi tega nekoliko omejen. Študentje bi gotovo stavili še marsikatero vprašanje, saj objavlja predsednik NskS svoje članke v raznih časopisih. Študentje te članke zasledujejo, le-ti pa izzivajo vprašanja; v daljši diskusiji bi se dalo marsikaj predebatirati.

Dr. Vospernik je prišel na Dunaj kot član delegacije obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev, ki je popoldan obiskala prosvetnega ministra Mocka in se z njim pogovarjala o gradnji poslopja za slovensko gimnazijo in o drugih vprašanjih manjšinskega šolstva na Koroškem. Dr. Vospernik je študentom obširno poročal o teh razgovorih. Izvajanja so bila zanimiva, dogodek je bil aktualen. V iskrenost ministrovih besed pa nekateri študentje niso mogli prav verovati; je bilo pač že preveč obljub.

Predsednik NskS je opozoril študente tudi na mahinacije okoli vetrinjskega gradu. Seznanil jih je z zadnjimi koraki koroških „domoljubov" in o ukrepu oz. pozivu koroškega deželnega glavarja. Pa ta točka ni izzvala nobene diskusije. Študente je mnogo bolj zanimalo zadržanje NskS pri prihodnjih volitvah. Predsednik dr. Vospernik je menil, da samostojen nastop Narodnega sveta koroških Slovencev ne more biti uspešen, kajti ni izgledov, da bi s samostojnim nastopom dosegli mandat. Propagiral je „pozitivno nevtralnost do ÖVP". To „nevtralnost" tolmači nekoliko po svoje, na kar so ga navzoči tudi opomnili. Morda se bo za nevtralnost našla kaka druga beseda.

Nadalje je dr. Vospernik menil, da Slovencem ne bi koristila desintegracija. Pri integraciji pa je navadno zanimiva cena, ki jo je treba plačati. Zavzel se je za neke vrste slovenskega poslanca v koroškem zboru, ki sicer ne bi imel glasovalne pravice, a bi lahko vselej spregovoril o problemih koroških Slovencev pred najvišjim forumom v deželi. Za to bi bila seveda potrebna sprememba deželne ustave. Podrobneje pa se o tej zanimivi pobudi ni razpravljalo.

Dr. Vospernik se je dotaknil tudi kritike, ki je je deležen prav s strani študentov in menil, da močne opozicije, ki se je pokazala ob njegovi izvolitvi za predsednika NskS, ne more prezreti, temveč jo mora upoštevati že iz razloga, da si koroški Slovenci „ne moremo privoščiti močne opozicije".

Razgovor se je razvil predvsem okoli stikov NskS z ÖVP in okoli volitev. Diskutanti so hoteli izvedeti nekoliko več o terenskem delu NskS. V zvezi s šolstvom so se pojavila ista vprašanja kot pri predavanju predsednika Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in se je pokazalo, da glede šolstva prevladujejo enaka gledanja pri obeh organizacijah. Eden izmed govornikov se je ostro izrekel proti zlorabi „krščanstva" v politiki; čeprav se je k temu problemu oglasil le eden, se z njim gotovo strinja veliko viokošolcev. *-el.*

Zasluženo priznanje

za dolgoletno prosvetno delo

V soboto 20. decembra 1969 je prosvetno društvo na Jezerskem priredilo večer umetniške besede, ki je bil posvečen 30-letnemu delovanju Silva Ovsenka na ljudsko-prosvetnem področju.

Prireditev, na kateri je jubilant Silvo Ovsenk tudi aktivno sodeloval, je bila pravi odraz njegovega tridesetletnega nesebičnega delovanja v ljudski prosveti. Zato tudi ni bil slučaj, da je to prireditev priredilo prosvetno društvo na Jezerskem, torej na podeželju, kateremu je Silvo Ovsenk posvetil in še posveča največ svojega dela in s tem svojim delom doprinaša k razvoju prosvete na vasi.

Kot prosvetni delavec je deloval skoraj v vseh slovenskih pokrajinah, zlasti na Gorenjskem, Štajerskem, Prekmurju in Notranjskem. V povojnih letih pa je Silvo Ovsenk deloval kot prosvetaš tudi pri nas na Koroškem in skoraj ni društva, v katerem ga ne bi poznali bodisi kot režiserja, recitatorja, igralca, pevca ali organizacijskega svetovalca. Za njegovo delovanje na Koroškem ga je Slovenska prosvetna zveza ob svoji 60-letnici odlikovala tudi z Drabosnjakovim priznanjem. Silvo Ovsenk uživa kot prosvetni delavec in iskren prijatelj pri naših prosvetaših velik ugled in spoštovanje ter je pri prosvetnih društvih ali posameznikih vedno dobrodošel.

Največja pohvala in priznanje za njegovo delo je brez dvoma bila nabita dvorana obiskovalcev te prireditve. Navzoči so bili tudi prosvetaši z naše koroške strani. Poleg predsednika SPZ Hanzija Weissa so bili na Jezerskem zastopniki sosednjega društva „Zarja" v Železni Kapli in mu skupno čestitali k njegovemu požrtvovalnemu delu in mu v priznanje izročili skromno spominsko darilo.

Ta svoj delovni jubilej je Silvo Ovsenk praznoval prav ob svojem 50-letnem življenjskem jubileju in mu ob tej priložnosti želimo še mnogo uspehov pri širjenju ljudske prosvete, predvsem pa zdravja, ki je ob napornem terenskem delu najbolj potrebno.

Občinska problematika v Selah

Dne 20. dec. 1969 je občinski odbor v Selah imel svojo zadnjo sejo v minulem letu. Na tej seji je obravnaval vrsto perečih vprašanj in pod predsedstvom župana Hermana Velika prišel v posameznih točkah dnevnega reda do ustreznih zaključkov.

Uvodoma je župan Velik poročal v svojem nedavnem razgovoru na občinskem oddelku deželne vlade, kjer se je zavzel za finančno pomoč uresničitvi cestnega projekta preko Šajde. V ta namen bo občina Sele pri dokončni dodelitvi občinskih dotacij, kot mu je zagotovil prstojni referent deželni glavar Hans Sima, prejela še 40.000 šilingov. Razen tega je bila s strani deželne vlade občini Sele obljubljena nadaljnja finančna pomoč na primer pri izgradnji rezervoarja za gasilsko vodo v Selah, pri sanaciji ceste v Srednji kot in pri drugih načrtih občine v novem letu.

Občinski odbor je na seji sklepal o važnih točkah dnevnega reda, med temi tudi o rednem proračunu za leto 1970, ki bo znašal 840.800 šilingov. O izrednem proračunu pa bodo sklepali šele tedaj, ko bo občini dodeljena deželna subvencija.

Župan Velik se je zahvalil vsem odbornikom in uslužbencem za dobro delovanje oziroma sodelovanje v minulem letu ter jim ob tej priložnosti voščil zdravo in uspešno novo leto 1970.

Dr. Hans Wiesner

novi predsednik deželnega sodišča

Zvezni predsednik Jonas je 18. 12. 1969 imenoval dosedanjega podpredsednika koroškega deželnega sodišča dr. Hansa Wiesnerja s 1. 1. 1970 za novega predsednika koroškega deželnega sodišča.

Imenovanje dr. Wiesnerja za predsednika deželnega sodišča v Celovcu ni bilo nepričakovano, saj je dr. Wiesner že vrsto let zavzemal odgovorne funkcije v koroškem sodstvu in se kot tak zelo uspešno uveljavil. V javnosti je spričo izrednega strokovnega znanja dr. Wiesnerja njegovo imenovanje našlo pozitiven odmev, ker poleg tega predstavlja lik trdnega značaja, objektivnosti in razgledanosti ter človeka z velikim zanimanjem za kulturno življenje v deželi.

Z dr. Wiesnerjem je koroško sodstvo brez dvoma dobilo predsednika, ki bo to odgovorno funkcijo vestno opravljal v prid pravice.

Bistrica v Rožu

Ob koncu minulega leta smo se za vedno poslovili od Nakvancovega očeta, Valentina Plautza, železničarja v pokoju, ki je bil tudi velik ljubitelj glasbe. Že v mladih letih se je učil na violino in pozneje obvladal več inštrumentov. Čeprav je bil samouk, je ustanovil svojo godbo, ki je kmalu bila znana in priljubljena po celi Rožni dolini. V tej godbi so igrali Franc Skofič, Rutar Joza, Potočnik Tomi, Meliha Hanz in Kiehslinger Pep. Godba je obstojala 30 let in igrala pri porokah, veseloigrah, igrah na sejmih ter ob raznih drugih prilikah. Ker je v tistih časih bila huda gospodarska kriza in je bilo mnogo brezposelnih, si pokojni Folt ni mogel kupiti pravih not. Kupoval je enoglasne popevke; drugi glas mu je pela njegova žena in tako so nastajale note za vso godbo. Mnogo pa jih je tudi sam priredil in celo skomponiral. Zelo pri srcu mu je bil Nakvancov dom, ki ga je z vso ljubeznijo popravljal in negoval.

Na domu sta se od pokojnika poslovila delavski pevski zbor „Harmonie" in zbor slovenskih študentov, ki sta rajnemu v slovo zapela nekaj ganljivih žalostink. Pogrebne obrede je ob asistenci dr. Pavla Zablatnika opravil domači župnik Skorianz. Pokojnemu je izkazala zadnjo čast tudi požarna bramba, saj je bil Valentin Plautz med njenimi ustanovitelji. V pogrebnem sprevodu ga je spremljala tudi godba tovarne akumulatorjev.

Dragega Folta bomo ohranili v lepem spominu, saj je bil dober človek, ki je vsakemu rad pomagal. Bil je mož, prava korenina.

V ponedeljek 12. januarja 1970 bo odprta

RAZSTAVA LAMPICHLERJA ALEKSANDRA

Mladi avtodidakt je slušatelj pedagoške akademije v Celovcu. S svojimi risbami, akvareli in slikami mešane tehnike nastopa prvič v javnosti.

Razstava bo v dneh od 12. do 17. januarja v dvorani katoliške akcije, Celovec Waaggasse 18 (ob kapucinski cerkvi) in bo odprta v času od 9. do 17. ure.

Tone Svetina nam piše

Danes začenjamo v našem listu objavljati napovedani novi roman UKANA in se pisatelju Tonetu Svetini tem potom še posebej iskreno zahvaljujemo za njegovo razumevanje in naklonjenost, da nam je dovolil ponatis. Prepričani smo, da bo UKANA tudi pri naših ljudeh deležna zanimanja in priznanja, kot ga je bila že od vsega začetka med bralci v Sloveniji, saj zavzema častno mesto med najbolj branimi deli slovenske povojne književnosti.

Pisatelj Tone Svetina, ki je — kakor kaže naša slika — med drugim navdušen lovec, je napisal že nekaj knjig o planinstvu, ime pa si je ustvaril tudi s svojimi skulpturami na vojno temo, ki jih izdeluje iz drobcev granat in iz raznih vrst odsluženega vojnega materiala.

V svojem pismu, ki ga nam je poslal posebej za začetek objavljanja njegovega romana, pa pravi:

Dragi koroški Slovenci!

Pred nedavnim sem prejel prijazno pismo urednika Slovenskega vestnika, tovariša Rada Janežiča, v katerem mi je posredoval željo mnogih koroških Slovencev, da bi v tem Vašem časopisu v nadaljevanjih objavljali moj vojnozgodovinski roman UKANA.

Zelo sem vesel, da se za ta moj roman zanimajo tudi zamejski Slovenci, zato sem uredniku odgovoril, da mi je v posebno čast, če bo Vaše glasilo objavljalo moj roman.

UKANA je bila v Sloveniji sprejeta s posebno pozornostjo. Tiskala jo je založba Borec v Ljubljani. To je vojna trilogija, obsegajoča preko 2400 strani. Prvi del je leta 1963 dobil I. Kajuhovo nagrado. Te dni je izšel zadnji, tretji del. Roman je bil tiskan v nenavadno visoki nakladi. Prva knjiga je bila dvakrat ponatisnjena, druga enkrat, v skupni nakladi 17.000 izvodov. Naj omenim tudi, da je prvo knjigo objavilo glasilo ameriških Slovencev „Prosveta" v Chicagu — ZDA. Založba „Sloboda" v Beogradu pa je roman že prevedla v srbohrvaščino.

UKANO sem zasnoval takoj po vojni, kot epsko trilogijo, v kateri sem želel prikazati borbo slovenskega naroda za svoj obstoj in osvoboditev izpod fašizma. Pisal sem jo 12 let, proučevanje partizanskega in nemškega dokumentarnega gradiva ter zbiranje ostalih podatkov pa mi je vzelo še nadaljnja tri leta. Roman je grajen na zgodovinskih dejstvih. Obe vojskujoči se strani, partizani, Nemci in belogardisti, so opisani objektivno. Nisem imel namena olepšati, nič prikriti, mlademu rodu sem skušal pokazati, kakšen čas smo živeli mi takrat in kakšna je bila cena za našo svobodo. Udeležencem narodnoosvobodilnega boja in drugim pa sem skušal odkriti zakulisno igro in podtalno vojno, ki jo je vodila varnostnoobveščevalna služba z gestapom.

UKANA je v bistvu protivojni roman, pisan na tezo, da je vojna za reševanje mednacionalnih odnosov postala absurdna zadeva, ker se v svojem namenu sprevrača v svoje nasprotje. Smisel vsakega boja je le v uporu proti nasilju, pa naj prihaja iz kakršnekoli smeri, saj je svoboda za človeka posameznika ali za narod največja vrednota.

Vojni roman mora odkriti resnico o vojni, posebno o totalni vojni, ko se vsa razumna človeška merila približajo skrajnim mejam in človek postane nemočno sredstvo. Če se je do sedaj človeštvo premalo naučilo iz zgodovine, so krivi tisti, ki so resnico prikrivali. Samo zato je raznim problematičnim vladam in abnormalnim posameznikom uspelo pognati milijone ljudi v klavnico svetovne arene, ki ni prinesla nič drugega, kot masovno tragedijo, človeštvu pa travmo, ki se je še do danes ni rešilo.

UKANA je nacionalni ep o boju slovenskega naroda za obstanek, v njegovi tisočletni zgodovini na najbolj kritični točki. Zgodba govori o lepi študentki Ani, ki jo šef gestapa major Wolf pošlje v partizane z nalogo, da bi zastrupila štab partizanskega korpusa v trenutku, ko bi poveljujoči SS general s svojimi elitnimi policijskimi silami strnil obroč okoli enot, ki so branile osvobojeno ozemlje Gorenjske in Primorske. V partizanski četi Ana sreča mitraljezca Primoža in mnogo drugih ljudi, ki preokrenejo tok njenih moralnih načel. Soočena z življenjem pade v krizo in doživlja katarzo ter se končno osvešča kot človeško bitje, ki je na svetu za ohranjevanje vrste in ljubezen, ne pa za to, da bi služila nasilju.

Pred nami zaživi široka freska bojev med nemškimi okupacijskimi silami in partizansko vojsko med Triglavom in Trstom v vsej svoji veličini, težavah in krutosti. Roman se časovno začenja z nemško oktobrsko ofenzivo leta 1943 in se končuje na jadranskih obalah in krnskih gorah že po vojni.

V romanu se srečamo z vrsto likov na partizanski strani, od mitraljezca, ostrostrelca, kuharja in komandirja čete do generala korpusnega komandanta; na nemški strani pa z vodstvom osvajalske elite, SS generalom in individualistom nietzschejancem, majorjem Wolfom, ki vpрežen v nacistični stroj mora delati tudi to, kar mu ne ugaja. Soočimo se s problematiko totalitarnega sistema v celoti, z njegovim vzponom in močjo ter z razpadom njegovega vojaškega stroja. Srečamo se z vrsto domačih izdajalcev, vrinjenih agentov gestapa, ki prodro celo do štaba partizanske divizije, s skrivnostnim agentom Alfo in mnogimi manjšimi, ki so prisiljeni k sodelovanju. Belogardistični poročnik Valjhun nas kot zvezni oficir z nemškim poveljstvom seznanja z razmerami v štabu slovenske protirevolucije, vse do njenega klavrnega propada, ki se zaključi z obešenjem krivcev.

Roman je pripoved o boju malega slovenskega naroda v srcu Evrope za pravico obstoja. Boj, ki dokazuje, da narod, ki ne prizna poraza, ne more biti poražen. V tem boju smo spremenili svoj narodni značaj, saj smo v nečloveškem merjenju sil z mnogo močnejšim sovražnikom dobili v svetu ugled, sami pred seboj pa smo izgubili manjvrednostni kompleks pred germansko veličino, ki so ga nam vcepljali skozi stoletja. Niso nas mogli uničiti, čeprav nas je vseh skupaj le za dobro predmestje Berlina.

Naš boj je dokazal, da z Nemci in Italijani lahko živimo predvsem kot sosedje, ki imajo enake pravice in je vsakdo gospod na svoji zemlji.

Toliko o romanu. Na koncu pozdravljam vse znance in prijatelje na Koroškem, bralcem Slovenskega vestnika pa želim srečno v letu 1970!

Tone Svetina

Trideset let umetniškega dela Rada Simonitija

Znani slovenski skladatelj in dirigent Rado Simoniti, ki ga tako od raznih gostovanj kakor še posebno po njegovih priljubljenih skladbah poznamo tudi pri nas na Koroškem, je proti koncu lanskega leta obhajal tridesetletni jubilej svojega umetniškega dela. Ob tej priložnosti je bil deležen številnih čestitk in priznanj.

Svoje spomine na srečanja z Radom Simonitjem je opisal tudi njegov osebni prijatelj Šimej Martinjak iz Št. Jakoba v Rožu ter njegov prispevek radevolje objavljamo. Takole pripoveduje:

Rada Simonitija sem spoznal že leta 1932; to je bilo takrat, ko je s študentskim oktetom iz Ljubljane pel na Koroškem. Drugič sva se srečala v akademskem pevskem zboru, ki ga je takrat vodil France Marolt. Prava prijatelja, kakršna sva še danes, pa sva si postala tedaj, ko sva potovala v Afriko s pevci, ki jih je Marolt izbral iz akademskega pevskega zbora.

Kadar se srečava v Ljubljani, mi po stari navadi pravi: No, Šimej, pojdiva in se vsediva nekam, da se bova malo pogovorila. Najino zadnje srečanje je bilo zame posebno zanimivo, ko je začel pripovedovati, da obhaja tridesetletnico umetniškega delovanja.

Pravzaprav po njegovem pripovedovanju ni šele trideset let, odkar je Rado Simoniti prijel za taktirko. Že v gimnaziji je vodil gimnazijski pevski zbor. Emil Adamič, ki je bil profesor na klasični gimnaziji, je opazil njegovo nadarjenost ter je o njegovem prvem javnem nastopu dal zelo pohvalno kritiko. Potem je Simoniti na konservatoriju študiral orgle pri Premrlu, druge predmete pa pri Škerjancu, Lipovšku in Janku Ravniku.

Ko je končal konservatorij, je najprej odšel v Split, kjer je prevzel pevsko društvo „Tomislav". Nekaj let pozneje se je javil na razpis ljubljanske Opere za mesto zborovodje in od takrat datira tudi njegov sedanji umetniški jubilej. Prvi operni zbor, ki ga je pripravil, je bil za Carmen. Potem se je vpisal na glasbeno akademijo, kjer je študiral kompozicijo pri Ostercu ter dirigiranje pri dr. Švari in pozneje pri Mirku Poliču. Posebno važna za njegovo življenjsko pot pa je bila po mojem njegova tesna povezava z zaslužnim ustvarjalcem in harmonizatorjem Francetom Marolttom in tudi z akademskim pevskim zborom.

Leta 1943 je bila odkrita povezava, ki jo je imel Rado Simoniti z Osvobodilno fronto. Umakniti se je moral na osvobojeno ozemlje, kjer je ustanovil pevski zbor „Srečko Kosovel", ki se je uspešno uveljavil že med narodnoosvobodilno borbo ter po osvoboditvi ponesel sloves jugoslovanske zborovske umetnosti daleč po Evropi. V partizanih je obdelal in priredil ogromno narodnih pesmi, ki so postale last vseh jugoslovanskih narodov; njegova priredba makedonske „Bolen mi leži" je na primer Slovencu prav tako pri srcu kot Makedoncu. V tistih letih je napisal tudi prvi del opere „Partizanka Ana", ki pa jo je dokončal šele po osvoboditvi in je doživela že vrsto izvedb v radiu.

Po vojni je Rado Simoniti diplomiral s predstavo „Traviate" in začel svojo operno dirigentsko kariero. Ob tridesetletnici svojega umetniškega delovanja je v letošnji operni sezoni spet vzel pod taktirko „Traviato".

Leta 1948 je postal Rado Simoniti prvi dirigent pevskega zbora Slovenske filharmonije, ki se je pod njegovim vodstvom povzpel med najboljše jugoslovanske zbore. Poleg tega je vodil še razne druge zbore, med njimi tudi otroške oziroma mladinske. Po smrti Franceta Marolta pa je Rado Simoniti prevzel in nadaljeval zlasti bogato tradicijo Akademskega pevskega zbora, s katerim je gostoval tudi pri nas na Koroškem.

Zavedam se, da sem nanizal tukaj le majhen drobec obsežnega kulturno-umetniškega dela, ki ga je opravil Rado Simoniti. Čestitke ob njegovem jubileju povezujem z željo, da bi Rado Simoniti še dolgo in uspešno ustvarjal na svojem področju, kajti uspehi njegovega dela niso le njegovi uspehi, ampak so v ponos vsem Slovencem!

Šimej Martinjak

Zabiče pri Ilirski Bistrici

Po posredovanju dr. Ferdinanda Kolednika nas je župni urad Podgraje pri Ilirski Bistrici (Slovenija) naprosil za objavo pisma, v katerem med drugim pravi:

Usmili se, Mati, svojih trpečih otrok... Tako smo med vojno trepetajoče prosili. Od takrat je minilo skoraj 25 let. Ljudje smo včasih res nehvaležni, zato pa vsaj zdaj za te lepe praznike in ob novem letu pokažimo, da ne pozabimo tolikih obljub in zaobljub, narejenih v tistih groznih časih večnega strahu.

V Zabičah pri Ilirski Bistrici smo sezidali cerkvico. In zakaj smo jo zidali? V spomin na vojne strahote. Prestali smo italijansko in nemško okupacijo. Dvakrat smo bili internirani: vsa fara najprej pod Italijo, in drugič vsi od 16. do 50. leta starosti pod grozno nemško zasedbo, ko so nekega dne v maju 1944 Nemci ob šestih zjutraj požgali in uničili polovico fare. Tudi župnišče je bilo uničeno, vse je zgorelo, niti arhiva nismo mogli rešiti. Izropali so farno cerkev do zadnjega paramenta in do zadnje sveče. Vlomili so tudi v tabernakel, najbrž misleč, da bodo v njem našli skrit denar.

Po vojni smo za silo popravili farno cerkev in Tone Kralj jo je poslikal. Dve spominski sliki je napravil: požig fare in vrnitev iz internacije. Naj bo za spomin poznejšim rodovom.

Po dolgih letih smo se odločili, da tudi v naši največji podružnici, v Zabičah sezidamo cerkvico v čast Žalostni Materi Božji — v spomin na prestano trpljenje, v spomin padlim žrtvam in vsem tistim, ki so jih odgnali v Dachau in druga zloglasna taborišča, kjer so pustili življenje. Rojaki, prosimo vas, pomagajte nam, da izplačamo dolgove, ki jih je še precej treba poravnati. Svoje prispevke lahko pošljete v Celovec na „Kärntner Sparkasse", številka konta 342 206, z oznako: „Kirche Zabiče".

Občni zbor združenja staršev

Prejšnji mesec je bil v celovškem Domu glasbe občni zbor Združenja staršev na Državni gimnaziji za Slovence v Celovcu. Bavil se je z raznimi vprašanji slovenske srednje šole, zlasti pa je — kakor vsako leto — znova naglasil potrebo po lastnem poslopju za slovensko gimnazijo.

Iz poročil o tozadevnih prizadevanjih je bilo razvidno, da je zahtevo po lastnem poslopju slovenske gimnazije, katere dijaki imajo zdaj že trinajsto leto izključno popoldanski pouk, tudi v minulem letu zelo odločno podpirala zlasti Avstrijska liga za človekove pravice, in sicer tako njena dunajska kot njena celovška organizacija. Ravnatelj gimnazije dr. Pavle Zablatnik se je zahvalil vsem, ki so se trudili v tej smeri.

Gimnazijo obiskuje v tem šolskem letu 438 učencev (239 fantov in 197 deklet), ki so razdeljeni na 16 razredov, v katerih poučuje skupno 23 profesorjev. Razen stalnega popoldanskega pouka bremenijo uspešno delo na šoli tudi pomanjkanje prostorov za učila, težave z urnikom in druge okoliščine, ki vse izvirajo iz dejstva, da zavod nima lastnega poslopja. Zato je bila z zadovoljstvom sprejeta vest, da bo v letu 1970 morda le res prišlo do začetka gradnje, vendar je občni zbor sklenil pozvati pristojna mesta, da pospešijo začetek zidanja.

Po razrešnici staremu odboru je občni zbor izvolil novo vodstvo organizacije. Za predsednika je bil izvoljen Franc Stingler iz Bilčovsa, za podpredsednika Mirko Kumer z Blata, za tajnico Janja Zikulnig iz Celovca, za njeno namestnico Milena Gröblacher iz Škocijana, za blagajnika Marija Inzko iz Sveč in za namestnika Anton Rutar iz Št. Vida v Podjuni, poleg tega je član odbora tudi ravnatelj gimnazije, medtem ko sta bila za pregledovalca računov imenovana dr. Mirt Zwitter iz Celovca in Anton Gabriel iz Leš pri Št. Jakou v Rožu.

Prof. dr. Stanko Čegovnik je potem govoril o vzgojnih problemih in med drugim ugotovil, da starši večkrat premalo poznajo svoje doraščajoče otroke in zato včasih kot vzgojitelji odpovedo.

Po končanem zborovanju so se starši pri profesorjih na šoli zanimali za učni napredek svojih otrok.

Zborovanje s presenečenji

Pred božičnimi počitnicami je imela Koroška dijaška zveza svoj redni občni zbor, o katerem verjetno nobeden od starih odbornikov ni predvideval, kako bo potekal. Predsednik Filip Warasch je zboru sporočil, da se ga zaradi bolezni ne more udeležiti; manjkal pa je tudi blagajnik osrednjega odbora. Oba so mlajši člani zveze na občnem zboru najbolj pogrešali, ker bi le ta dva mogla dati pojasnila k raznim nedostatkom.

Bivši tajnik osrednjega odbora Fr. Wedenig je podal obširno poročilo o delovanju organizacije in posebno poudarjal stike KDZ z mladino matičnega naroda. V odsotnosti blagajnika je o finančnem poslovanju poročal pregledovalec računov Lah; svojo nalogo je vestno opravil. To dokazuje dejstvo, da je brez pridržkov poročal tudi o nekaterih finančnih nedostatkih; ki so se pripetili znotraj Koroške dijaške zveze. Precej hud položaj je imel tudi Th. Domej, ki je moral poročati o delovanju visokošolske veje KDZ na Dunaju. Navzoči so hoteli več izvedeti o pismu, ki so ga visokošolci naslovili na veljake Družbe svetega Mohorja in v katerem zahtevajo njihov odstop. Nekateri so bili namreč mnenja, da DSM prav zaradi tega pisma zatira delovanje Koroške dijaške zveze. To verjetno ne bo držalo, dejstvo pa je, da vidi DSM v tem pismu odličen alibi in na vse mogoče načine ovira delo dijakov. Spor med Mohorjevo in dijaki se je zaradi tega pisma pojavil samo nekoliko prej; do spora med dijaki in zatohlostjo nekaterih odbornikov družbe pa bi prej ali slej na vsak način moralo priti.

Občni zbor je izvolil za novega predsednika Fr. Wedeniga, prvi podpredsednik organizacije je postal Val. Inzko, medtem ko je tajništvo prevzel Štefan Oraže. V svoji funkciji pa ostane tudi še stari odbor, ki je dobil razrešnico le pod pogojem, da do 1. februarja 1970 uredi odkrite nedostatke, sicer pride pred disciplinarno komisijo.

Pred volitvijo novega odbora so dijaki razpravljali o nadaljnji poti dijaške zveze, pri kateri je vsekakor čudno, da se predsedniki lahko volijo v odsotnosti in se v odsotnosti lahko tudi odstavljajo. Sicer pa je treba pripomniti, da je bila v Haimlingerju zbrana prav čudna družba. Na občnem zboru so manjkala dekleta, ki so bila zastopana le po delegatkah. Svojo odprtost do mladine DSM dnevno izkazuje. Dijaki so se pogovarjali tudi o tem problemu in so soglašali v tem, da je problem treba objektivno in na dostojen način prikazati staršem. Samo da je Mohorjeva pričela s tem že dosti prej. O mladinski politiki Mohorjeve pa bi se dala napisati cela razprava.

TONE SVETINA

UKANA

PRVA KNJIGA

PRVI DEL
PTICE V VETRU

Kdor ni ptica, naj ne seda na robove prepadov!
Friedrich Nietsche

1

Počasi se je zdramila iz hudih sanj in odprla oči. Curek luči poznega sonca ji je napolnil oči in jo oslepil. Zamižala je in si z rokami pokrila obraz. Podobe iz sanj so se ji same vrnile.

Na livadah, za gozdovi ob mestu, je nabirala rože, poslušala čričke in se pogovarjala s pticami. S šopom pisanih rož v naročju se je vračala v mesto. Že v predmestju so se na ulice stekale reke nemirnih ljudi in jih zajezile kakor nenadna voda. Želela je priti domov. Množica pa je hitela iz mesta. Znašla se je v gruči, obkoljena od neznanih obrazov. Tuje in začudeno so zrli vanjo in na njene rože. Takrat se je spomnila, da ima rože. Začela jih je deliti ljudem in se otožno smehljala. Ljudje so proseče stezali roke, sprejemali rože in se umikali, da je lahko šla proti domu. Utonila je v množici. Zrak je drhtel v kovinskem rohnenju. Jata srebrnih letal je zakrila sonce. Nekdo, ki ji je bil zelo blizu in je dolgo čakala nanj, je presunljivo klical:

„Ana! Ana! Ana!"

Množica se je razmikala. Hotela je za glasom, ki je bil vse bolj proseč, šibek, skoraj obupan in delila cvetje.

S strani si je s komolci utiral pot skozi množico moški in se velik, srep in oblasten razkoračil pred njo.

„Čemu delite rože ljudem, gospodična?"

Odgovorila je z molkom strahu.

„Ljudje ne potrebujejo rož. Niti smeha v vaših očeh. To je groba kršitev državnih odredb in pohujšanje ljudstva. Ali razumete? Šli boste z menoj!"

Dal ji je verigo okoli roke. Pred njim so se ljudje razmikali. Hodila sta dolgo. Rože so ji padale iz rok na tla. Nihče si jih ni upal pobrati. Poteptale so jih množice.

Vodil jo je po neznanih ulicah, ki jim ni bilo konca. Sledila mu je brezvoljno, utrujena in nemočna. Pred stavbo, ki je bila večja od vseh drugih v mestu, ji je neznanec dejal:

„Prišla sva."

Potem je pritisnil na gumb in velika železna vrata so se neslišno razmaknila. Ko sta vstopila, so se za njima spet zaprla. Objela jo je tesnoba. Temen hodnik ju je pogoltnil in znašla sta se na okroglih stopnicah, ki so se navzdol in navzgor vile v enolični spirali. Nato jo je peljal na hodnik, neskončno prazen in dolg, z mnogimi vrati na obeh straneh.

Ves čas se ni ozrl nanjo. Gledala je njegov črni klobuk in usnjeni plašč in zdelo se ji je, da se premika, kot da ni človeka v njem.

Iz obupa jo je zdramil kovinski krik, ko je pritisnil na gumb pri novih vratih.

„Prosim, vstopite za menoj!" je ukazal in se ozrl. Njegov obraz je bil prsten, koža zlepljena s kostjo in v votlinah oči steklena tema.

Neznanec je stopil v zelenkasto temo, ona pa je obstala na robu praznine in se upirala, da bi vstopila.

„Ne grem naprej"! je kriknila.

Neznanec pa se je zakrohotal, da je odmevalo, kot bi trkljal debelo kamenje v prazen prostor.

„Vi greste z menoj!"

Nevidna sila jo je potegnila za njim. In začutila je, da pada, pada v pošastno brezno.

Potem se je zbudila. Z roko je segla k srcu, kjer je začutila bolečino. Prsi so bile mokre in občutek tesnobe se je lepil v njej.

V sobo je vdiral hrup z ulice. Izgubljeni piski zavor vozil so se mešali v rohnenje motorjev. „Akcija", je pomislila.

Pomirila se je šele, ko se je ropot polegel in se je tihota pomirjajoče zlila s sončnimi prameni.

„Kako nore sanje", si je dejala. Dvignila se je v postelji in sedla. Popravila si je valovite lase, ki so ji padali na ramena, in se razgledala po sobi. Za hip je podvomila v resničnost, ko se ji je vrnila zavest. In vendar je bilo vse, kar se je dogajalo z njo, resnično. Preveč je doživela v enem samem mesecu. Usodno se je zapletla v pajčevinaste niti drvečega časa, ki je terjal kot vsiljiv vratar tudi od nje, da plača vstopnico za največjo predstavo z naslovom: VOJNA. Po teh nesmiselnih sanjah se je je polastila osamljenost in začutila je, kot igralka, strah pred gledalci in soigralci. Podvomila je v svoje moči in v smisel tega, v kar se je spustila. Potolažila se je s tem, da pridejo v življenju tudi stvari, ki se jim ni mogoče izogniti. Srečaš se z njimi in spoznaš, kdo si, ker se slej ali prej moraš spoznati.

Vstala je, stopila k oknu in odgrnila zavese. V vetru je plesalo uvelo listje in se igraje vrtinčilo v naročje zelenkasto modre gladine jezera. V vodi so drhteli neznani gozdovi in nad njimi visoke, zasnežene gore.

Odtrgala je pogled od drevja in vode, jesen jo je navdajala z otožnostjo.

Pospravila je posteljo. Običajno ni spala popoldne. Danes je izjemoma legla, ker sta z majorjem Wolfom imela važne pomenke pozno v noč. Nato je stopila k umivalniku in si osvežila obraz s hladno vodo. Pogledala se je v ogledalo. Z velikim užitkom si je razčesala bogate lase in

Dajmo otroku dobro igračo

Igrače, ki jih otrok ima, ne vrednotimo po tem, koliko smo odšteli zanje, pač pa, koliko so primerne otrokovi starostni stopnji, koliko ga spodbujajo k igranju, koliko mu dajo možnosti za raznovrstne igre.

S tem pa, ko smo izbrali dobro igračo, naše sodelovanje in skrbi za igro nista končana. Igrače namreč ne izbiramo po merilu: kupili mu bomo, da bo vsaj nekaj časa mir pred njim. Kajti, če imamo otroke, moramo živeti zanje in z njimi.

Vsaka nova igrača otroka za nekaj časa zaposli, da se sam ukvarja z njo, da se vživlja v vloge, ki mu jih igrača narekuje: je šofer, ker ima avto, je mamica, ker ima voziček in punčko, gre v trgovino, ker ima torbico. Trajnejšo in večjo vrednost pa bo dalo igrači naše sodelovanje. V igro z novo igračo se vključimo po lastni presoji, ali takoj, ko je nova, ali pa kasneje, ko se zdi, da je igra enolična, da interes za novo igračo popušča.

Razne študije, ki govore o pomenu igre za razvoj miselnih sposobnosti, za oblikovanje in poglabljanje čustvovanja otrok, dokazujejo važnost igranja odraslih z otrokom. Ne vsiljevanje, temveč spontano spodbujanje k pravilnemu ravnanju z igračami, k novim možnostim uporabe, tako, da ni zavrta otrokova domišljija.

Da ohranimo veselje in da razvijamo pravilen odnos otrok do igrač, moramo igrače tudi vzdrževati. Najbolje je, da to opravimo sproti in če so pogoji zato, skupaj z otrokom. Umijemo in operemo lutke, zalepimo in obnovimo škatle za kocke, popravimo kolesa na avtomobilih, pritrdimo ročko na košarici in podobno.

Kadar opazimo, da se je otrok igrače naveličal, kljub temu, da smo jo skrbno izbrali, da je bila malčku dolgo v veselje, kljub temu, da smo tudi odrasli posvetili nekaj časa igranju, takrat je najbolje, da jo urejeno za nekaj časa skrijemo. Čez mesec ali več jo spet pokažemo, potem pa bomo videli, ali bo igrača spet med tistimi, s katerimi si bo malček bogatil igro, ali pa bo obležala zapuščena na tleh. Če bo obveljala druga možnost, bo to skoraj gotovo znak, da sta leseni konjiček ali plastična račka, ki piska, postala „premajhna" in je najbolje, da ju spravimo za mlajšega bratca ali sestrico ali pa razveselimo mlajše sosedove otroke.

Odstranjevanje nepomembnih igrač je priporočljivo, da se ne nabere poln zaboj igračkaste ropotije, ki jo otroci le raznašajo po stanovanju, ne igrajo pa več nobene vloge v sicer bogati domišljiji našega otroka.

Vitamini v zimskem času

Zimska in spomladanska prehrana je slabša od poletne in jesenske, ker vsebuje manj svežega sadja in zelenjave in še to je zaradi daljšega ležanja in konserviranja izgubilo mnogo svoje prvotne vrednosti. Zato moramo skrbeti, da naš organizem tudi v neugodnih hladnih zimskih mesecih dobi dovolj potrebnih snovi.

Gospodinje, ki pripravljajo hrano, morajo gledati na tri stvari: ceno, okus in vrednost. Med zimsko zelenjavo, v kateri je dovolj vitaminov, sta omembe vredna špinača in ohrovt, zelje pa ima poleg vitaminov še rudninske snovi, posebno kalcij. Surovo zelje vsebuje celo več vitamina C kot pa limona.

Že pri urejanju vrta bi morali misliti na tiste vrste sadja in zelenjave, ki vsebujejo več vitaminov. To velja posebno za jabolka, naše najvažnejše zimsko sadje. Vitamini pa izgubijo na vrednosti, če jabolka dolgo ležijo. Važno je seveda, kako so jabolka vzimljena.

Jabolka, npr., izgubijo po petih mesecih ležanja v hladilniku na temperaturi 4° C od prvotne vsebine vitaminov 11 odstotkov, če pa jih hranimo na običajen način, izgubijo 47 odstotkov. Podobno je s krompirjem in drugo zelenjavo. Prostor za shranjevanje ozimnice mora biti hladen, temen in zračen. Tudi količina vlage v zraku mora biti različna za posamezne vrste zelenjave. Suhe kleti niso primerne za shranjevanje ozimnice.

Pomanjkanju vitaminov pozimi se lahko izognemo tudi s pravilno izbiro krušnih žit. Boljši je črni kruh kot beli, ker vsebuje mnogo B vitamina in to v taki obliki, da ne obremenjuje želodca. V njem se nahaja tudi E vitamin in razne rudninske snovi. Razen tega iz grobega žita lahko pripravljamo različno hrano, ki bi morala biti podlaga za vsak obrok. S tem je mišljen rženi in pšenični kruh, kaša ali dodatekk juhi, z dodatkom sadja pa dobimo okusno pecivo.

Za kosilo in večerjo je priporočljiv riž, neluščen (nepoliran), ki ga pripravimo na različne načine.

Dnevna prehrana naj vsebuje 3/4 litra mleka ali mlečnih izdelkov, kot surovo maslo in sir. Mleko vsebuje veliko število vitaminov in rudninskih snovi. Predvsem naj omenimo vitamine: A, D, E, B1, B2, B6 in B12 in mnogo apnenih soli. Omenjena količina mleka v veliki meri izpolnjuje telesne potrebe po beljakovinah, vitaminih in apnenih soleh.

Mleko lahko pripravljamo na različne načine ter zadovoljimo vsak okus. Lahko mu dodamo razno sadje in sokove ali pripravimo kislo mleko, jogurt in podobno. Vsem, ki morajo zaradi prevelike teže shujšati, priporočamo mlečne izdelke.

Vsak dan moramo v dveh obrokih jesti solato in sadje v svežem stanju (nekuhano). Sadje in zelenjava imata tudi drugačno delovanje, ki ga kruh in mleko nimata.

Ko kupujemo in izbiramo hrano, moramo najprej zadovoljiti tisto, kar je potrebno zdravju, šele potem lasten okus in željo. Samo tako se lahko ohranimo pred avitaminozo — boleznijo, ki jo povzroča pomanjkanje vitaminov v prehrani.

Vsebina vitaminov v prehrani je odvisna tudi od načina pripravljanja jedi — ali je sveža ali pogreta, ali se kuha, peče ali duši. Vse to moramo delati v pokriti posodi. Vodo, v kateri smo kuhale zelenjavo, porabimo.

Drobni nasveti

- Ribe bodo boljše, če jih boste pred kuhanjem ali pečenjem oprale namesto v vodi v mleku.
- Prehudo osoljeno meso postane spet užitno, če ga zavijemo v platneno krpo in položimo v pesek. Po desetih urah meso izgubi sol. Na ta način napravimo užitne tudi preveč osoljene ribe.
- Mleko lahko s pridom uporabljate za čiščenje. Linolej postane kot nov, če ga obrišete z mlekom. Usnjeni predmeti prav tako. Zlasti pri teh je mazanje z mlekom priporočljivo, ker mleko prepreči, da bi postali krhki.
- Zarjavel likalnik najlaže očistite, če zelo vročega pomažete z voskom in ga potem nekajkrat potegnete po papirju, ki ste ga potresle s soljo.

Legenda o krompirju

Ta skromna rastlina je že večkrat rešila človeštvo, pomanjkanje nje pa je samo na Irskem pokosilo milijon življenj.

Krompir je ameriška rastlina, prvič so ga opazili v Peruju leta 1537.

Nekaj konkvistadorjev je v majhni vasi v Andih iskalo zlato, našli so — krompir. Poskusili so njegove gomolje in ugotovili, da so zelo dobri in okusni kot hrana. Inki so poimenovali krompir z a p a t a, Španci pa so iz te besede naredili svojo — p a t a t a.

Krompir se je le s težavo prebil do Evropejcev; pruski kralj Friedrich Veliki je s palico priganjal Nemce, da so ga pričeli gojiti. Francozi so ga hitro vzljubili, Marija Antoineta pa je včasih dela v pričesko krompirjev cvet za okras, kajti krompirjevi cvetovi so v tistem času veljali za eksotično rastlino. Angležinje so v času odkritja krompirja jemale njegove gomolje za gretje rok v zimskih mesecih. Vroč, kuhan krompir v lupini so dajale v tako imenovane „mufe" in si grele premrzle roke.

Iz krompirja je moč narediti sto in sto okusnih jedi. Pri njegovih receptih so vodili seveda Francozi. Znameniti Permantier, ki je prvi pričel gojiti krompir v Franciji v času Ludvika XVI., je nekoč počastil kralja, kraljico in druge ugledne goste s 25 jedmi iz krompirja. Ves jedilnik je bil sestavljen zgolj iz krompirjevih jedi, a družba je bila navdušena. Med temi jedmi je bil tudi krompir na savojski način. Kako se pripravlja?

Potrebujete 1 kg krompirja, pol litra vročega mleka, 6 celih jajc, 60 gramov zelenjnih listov in 60 gramov masla. Naredite krompirjev pire, v katerega vlijete vroče mleko, potem pa dodate sesekljan zelenin list in maslo. Hitro mešajte, dodajte jajca, vse skupaj izlijte v pekač in pecite približno 25 minut, da lepo porumeni.

Poskusite!

PARADIŽNIKOVA JUHA Z VLIVANCI

2 večja paradižnika operemo, prerežemo počez in z malo vode zdušimo do mehkega.

4 dkg maščobe razgrejemo, dodamo veliko žlico moke in pripravimo bolj redko svetlo prežganje. Zalijemo ga s hladno vodo, dodamo pretlačen paradižnik, malo jušnega praha in lovorjev list. Juha naj vre deset minut, nato pa v vrelo zakuhamo vlivance, ki smo jih temeljito zmešali. Za 4 osebe potrebujemo eno jajce in moke po potrebi. Vlivanci morajo biti gladko tekoči.

PARADIŽNIKOVA JUHA Z JAJČNIM VLOŽKOM

Oprane paradižnike zrežemo na drobne kose, jih denemo na maščobo in jih s pol drobno narezane čebule dušimo v njihovem lastnem soku. Ko se tekočina posuši, jih potresemo z moko, zalijemo, solimo, popopramo in dodamo malo jušne kocke ter žličko sladkorja. Juho kuhamo 10—15 minut, pretlačimo in vložimo jajčni vložek.

Vložek pripravimo: 2 jajci, 1/8 l mleka, sol, naribani muškatni orešček in drobno sesekljan zelen peteršilj dobro žvrkljamo in vlijemo v z maslom pomazano manjšo posodo ali modelček in postavimo za 15 do 20 minut v ogreto pečico. Ko se vložek strdi, ga zvrnemo na desko, narežemo na majhne rombe in serviramo v juhi.

PARADIŽNIKOVA JUHA S SLANINO

8 dkg mesnate slanine narežemo na majhne kocke, jih ostreklimo na žlički olja in dodamo veliko žlico drobno sesekljane čebule. Malo popražimo, potresemo z moko in zalijemo z vodo. Dodamo paradižnikov sok, ki smo ga pripravili iz pol kg paradižnika, osolimo, potresemo z majoranovimi plevami in kuhamo z jušno kocko in par žlicami sladke smetane, ki ublaži prehudo kislino paradižnika.

Juho ponudimo z opečenimi kruhovimi kockami.

Strah pred vstajanjem

Zakon naše stare matere je bil zelo srečen. Ko smo jo vprašali, kako ji je uspelo ohraniti trajno srečo, nam je smehljaje se odvrnila: „Čisto enostavno. Vedno, kadar so se pojavile težave, sem šla spat in zjutraj nisem vstala!"

Zdi se, da je bil njen recept učinkovit, toda za naš čas ni uporaben. Katera žena si lahko danes privošči, da se ob težavah umakne v posteljo ali da zjutraj ne vstane!

Tisti časi so minili. Toda ravnanje stare matere kaže ravno to, kar trdijo sodobni psihologi: ljudje, ki se bojijo življenja, ki jih je strah nalog in dolžnosti dneva, se nagibajo k temu, da ostanejo zjutraj čim dalj v postelji in se stalno počutijo nekoliko bolni. Nevrotični so, torej duševno niso povsem zdravi.

Britanski raziskovalec dr. W. Cruden je s poskusi ugotovil, da za nevrotike, ki jih je strah življenja, postelja ne pomeni samo počitka in nabiranja novih moči, temveč jim je hkrati pribežališče pred življenjskimi težavami.

Seveda niso vsi, ki zjutraj težko vstajajo, nevrotiki. Znano je, da so nekateri bolj živahni zjutraj, drugi spet zvečer. Slednji težko zgodaj vstajajo, ker so docela budni in polni energije šele sredi dopoldneva. Takšen človek ne pozna pravega strahu pred vstajanjem, le pozno hodi spat in zato potrebuje več spanja zjutraj.

---

si z vajenim gibom rahlo potegnila z rdečilom po ustnicah.

Oblekla si je modro obleko, ki je poudarila sinjino njenih oči in vitkost njene postave. Sprehodila se je po sobi, se pri mizi ustavila in se zastrmela v razgrnjeno specialko, razdeljeno v kvadrate s posebnimi znaki in vso popisano in porisano z barvnimi svinčniki. Na njej je bil vrisan del zamisli in potek ofenzive „Wolkenbruch", ki je imela namen uničiti partizanske enote na ozemlju od Triglava do Trsta in se spojiti z akcijo za ponovno osvojitev jadranske obale. Brala je oznake premikov nemških in partizanskih enot in se ob neznanih šifrah trudila razumeti njihov pomen in zamisli majorja Wolfa, ki si je tako prizadeval širiti življenjski prostor nemškemu rajhu. Ko se je naveličala razbirati znake, je vzela s police mapo strogo zaupnih podatkov in sedla v naslanjač.

Z zanimanjem in vnemo, ki si ju je pridobila v dolgih letih učenja, se je seznanjala z vsem, kar je Wolfu in gestapu uspelo zbrati o narodnoosvobodilni vojski, partizanskih odredih in komunistični partiji. Že nekaj dni je proučevala izbrano gradivo tega skrivnostnega človeka, ki je tako nenadno posegel v njeno življenje in ga povsem preokrenil. Čim več je prebrala, tem bolj je bila v skrbeh. Dobivala je občutek, da vedno manj razume. Tu je zvedela za stvari, ki jih v obveščevalnem tečaju, ki je trajal tri mesece, niti omenili niso. Tudi tam se je učila z zanimanjem in je snov dobro razumela, saj se ji je zdelo, da se sprehaja po problemih kriminalnih romanov, ki so jo svoj čas privlačili. V njeni krvi je bilo nekaj pustolovskega, kar jo je sililo k iskanju in spoznavanju vedno novih stvari in dogodivščin. Povrnilo se ji je vprašanje, ki si ga je že večkrat zastavila: zakaj so izbrali prav njo?

V obveščevalno šolo je prišla po materini zaslugi. Mati se je spomnila Nemcev takoj, ko so Lahi odšli in je nemška vojska zasedla Ljubljano. Pravzaprav so se tudi Nemci spomnili nje. Materin znanec, daljni sorodnik, folksdojčer, jih je obiskal in pregovoril mater, da se je tudi ona priglasila za Nemko. Obetala si je zboljšanje gmotnega stanja. Mati je delala v banki, kjer je le slabo zaslužila. Ana je študirala jezikoslovje na univerzi in sanjala, da bi postala igralka ali pa vsaj prevajalka pri kakšnem velikem izvoznem podjetju. V najslabšem primeru pa bi postala profesorica nemščine in angleščine. Dve leti mlajša sestra Melita je hodila še v gimnazijo. Živeli so skromno, tiho in samosvoje v stanovanju, ki so ga le s težavo plačevali, odkar je umrl oče, ki je kot trgovski potnik kar dobro zaslužil. Mnogo je potoval in ni imel časa, da bi se posvetil družini. Samevali so, vendar dobro živeli. Tri leta pred vojno ga je pobrala pljučnica in mati je s hčerkama ostala sama.

Očeta se je Ana dobro spominjala. Vsakokrat, ko se je vrnil s potovanja, jim je kaj prinesel. Imela je mnogo novih, lepih oblek. Občudovala sta jo oče in mati, v šoli pa je zbujala zavist med vrstnicami. Ko bi oče živel, bi bilo morda drugače in ne bi bila sedaj nemška obveščevalka. Nehote je primerjala Wolfa z očetom in ugotovila, da si nista prav nič podobna. Mati je še pred leti poloma, ko je hodila s hčerkama k sorodnikom v Nemčijo, nasedla zgodbi o nemškem gospodarskem čudežu in o kulturnem poslanstvu nemškega naroda. Vezala je svojo prihodnost in prihodnost osirotelih hčera na zmago velike Nemčije. Bila je trgovčeva hči, ki je vse življenje sanjala, da bo postala velika gospa. Ko pa se je ta sen pričel uresničevati, ji je usoda vzela moža, od doma pa ni mogla pričakovati pomoči, ker je kriza uničila očetovo trgovino. Tako je svoje sanje prenesla na Ano, ki je bila v družini oboževan otrok.

Nekega dne, ko se je Ana vrnila iz šole, ji je mati vsa srečna povedala, da ima zanjo dobro službo. Šla bi za prevajalko v nemški urad. Ker se Ana, ki se je kot študentka počutila kar dobro, ni razveselila ponudbe, se je mati razjezila in ji očitala, da je vse na njenih ramenih in da ne morejo naprej životariti, ker zasluži komaj za hrano. Poudarila je, da bo še to službo dobila samo zato, ker je v njenih žilah nekaj nemške krvi.

Potem se je oglasil pri njih čeden moški v civilu. Mati ga je predstavila za človeka „iz urada". Ana mu je bila všeč. Takoj pa je postavil pogoj, da bo morala na kratek tečaj, da se usposobi za novo službo.

Tako je Ana odšla. Za sosede in znance k sorodnikom v Nemčijo, kjer je zbolela in tam ostala; za mater na izpopolnjevanje nemščine, v resnici pa v šolo za nemške vohune.

Ana to popoldne ni bila zbrana. Odložila je gradivo in se sprehodila po sobi. Dnevi njenega posebnega pouka so se bližali koncu, ona pa si s seboj še ni bila na jasnem. Vsa omotična in prevzeta je bila od majorjevega vpliva. Navidezno se je podredila in se vdala v vlogo, ki so ji jo namenili, obenem pa je premagovala odpor. Počutila se je kot plemenita žival, ko jo prvič vpležejo in instinktivno spozna, da zanjo ni več proste poti. To pa ni bilo v skladu z njeno prostodušno in svobode željno naravo.

Pričakovala ga je. Stopila je k oknu in pogledala na pot, ki je vodila k vili. Videti ni bilo nikogar.

Mrak je zdrsnil z golih hrbtov gora v dolino. Nad jezerom je krožil oblak črnih ptic. Jadrale so do pečine nad vodo, kjer se na robu skalovja dviguje grad, potem so preletele vodo in obkrožile otok s cerkvijo. V daljavi so bile videti le še kot črne pike. Ko so se vrnile in letele nad njo, so vznemirjeno kričale v sinjino. Rada je opazovala ptice v letu in gledala je za njimi, dokler niso sedle v visoko smrečje. Mir ugašajočega dne je zmotil daljni odmev eksplozije. Ni ga bilo, in zaskrbelo jo je, kod hodi.

(Se nadaljuje)

za oddih in razvedrilo

BERTOLT BRECHT

Nespodobna starka

Moja stara mati je imela dvainsedemdeset let, ko je moj stari oče umrl. Bil je lastnik majhne litografske delavnice v nekem badenskem mestecu in je delal v njej z dvema, tremi pomočniki do svoje smrti. Moja stara mati je brez dekle skrbela za gospodinjstvo, oskrbovala staro, majavo hišo in kuhala za delavce in družino.

Bila je majhna, mršava ženska z živahnimi očmi kuščarice, vendar počasnega govorjenja. S sila skopimi sredstvi je vzredila pet otrok — od sedmih, kolikor jih je rodila. Od tega se je z leti zgrbila. Od otrok sta šli dve dekleti v Ameriko in dva sinova sta tudi odšla. Samo najmlajši, ki je bil slabotnega zdravja, je ostal v mesteču. Postal je tiskar in si naprtil vse preveliko družino.

Tako je bila sama v hiši, ko je moj stari oče umrl. Otroci so si pisali pisma o problemu, kaj naj se z njo zgodi. Eden od njih je hotel ponuditi, naj pride k njemu, tiskar pa se je s svojimi hotel preseliti k njej. Toda starka ni pokazala navdušenja za predloge in je bila pripravljena sprejeti samo majhno denarno podporo od tistih otrok, ki bi jo zmogli. Litografska delavnica, že zdavnaj zastarela, pri prodaji ni prinesla skoraj ničesar, in tu so bili še dolgovi. Otroci so ji pisali, da sama vendar ne more živeti, toda ko se za to sploh ni zmenila, so popustili in ji mesečno pošiljali trohico denarja. Naposled, so mislili, je tiskar ostal v mestecu.

Tiskar je tako prevzel nase dolžnost, da je bratom in sestram poročal o materi. Njegova pisma mojemu očetu in pa tisto, kar je zvedel med nekim obiskom in po pogrebu stare matere dve leti kasneje, mi je dalo podobo o tem, kaj se je ti dve leti dogajalo.

Zdi se, da je bil tiskar od vsega začetka razočaran, ker ga moja stara mati ni marala vzeti k sebi v veliko in prazno hišo. Stanoval je s štirimi otroki v treh sobah. Toda starka je imela z njim le ohlapne stike. Otroke je sicer vsako nedeljo popoldne vabila na kavo, to pa je bilo tudi vse.

Obiskovala je svojega sina enkrat ali dvakrat na četrt leta in pomagala snahi pri vkuhavanju jagod. Mlada žena je iz njenih besed sklepala, da je starki v majhnem tiskarjevem stanovanju precej tesno. Ta se ni mogel premagati, da tega v svojem poročilu ne bi opremil s klicajem.

Na pismeno vprašanje mojega očeta, kaj stara žena kaj počne, je odgovoril dokaj kratko, da hodi v kino.

Vedeti je treba, da to ni bilo običajno, vsaj ne v očeh njenih otrok. Kino tedaj še ni bil to, kar je danes. Bili so to bedni, slabo zračeni lokali, često stara kegljišča, s kričavimi plakati pred vhodom, na katerih so bili naslikani umori in tragedije uničujočih strasti. Pravzaprav so tja hodili samo mladostniki ali, zavoljo teme, zaljubljenci. Samcata tara ženska je morala prav gotovo zbujati pozornost.

In tako so se pridružili še pomisleki o drugi plati obiskov v kinu. Vstopnina resda ni bila draga, ker pa so vmes prodajali slaščice, je bilo vse skupaj vendarle „proč vržen denar". Denar proč metati pa ni bilo prav.

Razen tega pa moja stara mati ne samo da ni vzdrževala stikov s svojim sinom, ampak tudi sicer ni vabila ali obiskovala nobenega svojih starih znancev. Nikdar ni šla na kavo in klepet h kaki znanki v mestu. Zato pa je pogosto obiskovala delavnico nekega čevljarja krpača v revni in celo nekoliko razkričani ulici, kjer so zlasti popoldne posedale ne posebno ugledne eksistence, brezposelne natakarice in rokodelci. Čevljar je bil človek srednjih let, ki je obhodil ves svet, ne da bi se do česa prikopal. Pravili so tudi, da je pil. Vsekakor ni bil primerna družba za mojo staro mater.

Tiskar je v enem svojih pisem omenil, da je svoji materi o tem namignil, vendar pa je dobil nadvse mrzel odgovor. „Vsaj nekaj je videl," je bil njen odgovor in pogovor je bil s tem končan. Ni bilo lahko, z mojo staro materjo govoriti o stvareh, o katerih ni marala govoriti.

Kakega pol leta po smrti mojega starega očeta je pisal tiskar mojemu očetu, da mati zdaj vsak drugi dan obeduje v gostilni.

Kakšna novica!

Stara mati, ki je vse svoje življenje kuhala za ducat ljudi in zmeraj jedla samo ostanke, vam obeduje zdaj v gostilni! Kaj neki je šinilo vanjo?

Kmalu zatem je mojega očeta poslovna pot pripeljala v bližino in obiskal je svojo mater.

Našel jo je, ko se je ravno odpravljala ven. Snela je spet klobuk in postavila predenj kozarec rdečega vina s prepečencem. Zdelo se je, da se kar dobro počuti, ni bila niti prezgovorna niti posebno molčeča. Vprašala je po nas, ne sicer preveč nadrobno, in hotela predvsem vedeti, ali imajo otroci češnje. V tem je bila taka kot zmeraj. Izba je bila seveda čista, da se je bliskalo, in sama je bila videti prav zdrava.

Edino, kar je dajalo naslutiti njeno življenje, je bilo to, da z mojim očetom ni marala iti na pokopališče, na grob svojega moža. „Sam lahko greš," je rekla mimogrede, „tretji grob od leve v enajsti vrsti. Jaz imam še opravek."

Tiskar je pozneje povedal, da je morala bržkone k svojemu čevljarju. Hudo je tožil.

„Tiščimo se v tej luknji in dela je samo za pet ur, in še to je slabo plačano, zraven tega me pa spet daje naduha, hiša v Glavni ulici pa je prazna."

Moj oče si je vzel sobo v gostilni, vendar je pričakoval, da ga bo mati že povabila k sebi na stanovanje, vsaj zaradi lepšega, toda o tem ni spregovorila. A celo takrat, ko je bila hiša še polna, je imela zmeraj kaj pripomniti, ker ni stanoval pri njih in je zapravljal denar za hotel!

Toda zdaj je kazalo, da je napravila križ čez svoje družinsko življenje in je šla po svoje, čeprav se ji je življenje izteklo. Moj oče, ki je imel dobro merico humorja, se je muzal, zdela se mu je „prav pri sebi" in rekel je mojemu stricu, naj pusti ženski početi, kar hoče. Ampak kaj je hotela?

Naslednje, kar smo zvedeli, je bilo to, da je najela kočijo in se peljala na izlet, nekega čisto navadnega četrtka. Kočija je bila velika, na visokih kolesih in v njej je bilo prostora za celo družino. Nekajkrat, vendar zelo redko, ko smo prišli na obisk, je stari oče najel tako kočijo. Stara mati pa je zmeraj ostala doma. Odmahnila je z roko in ni marala zraven.

In po kočiji je sledilo potovanje v K., večje mesto, oddaljeno kaki dve uri z vlakom. Tam so bile konjske dirke in na konjsko dirko se je peljala moja stara mati.

Tiskar je bil zdaj že ves iz sebe. Nameraval je poklicati zdravnika. Moj oče je majal z glavo, ko je bral pismo, vendar pa je odklonil, da bi poklical zdravnika. V K. pa se moja stara mati ni sama peljala. Vzela je s seboj mlado žensko, neko na pol slaboumno žensko, kakor je pisal tiskar, kuhinjsko deklo v gostilni, kjer je starka vsak drugi dan obedovala. Ta „nakaza" je odslej igrala vlogo.

Moji stari materi se je „nakaza" usedla v srce. Vodila jo je s seboj v kino in k čevljarju, ki se je razen tega izkazal za socialnega demokrata.

„Nakazi je zdaj kupila klobuk z rožami," je pisal obupani tiskar. „Naša Anna pa nima birmanske obleke."

Pisma mojega strica so bila čisto histerična, sukala so se samo okoli „nespodobnega obnašanja naše ljube matere" in niso govorile o ničemer drugem. Drugo vem od svojega očeta.

Gostilničar mu je med mežikanjem prišepnil: „Gospa B. se pa zdaj lepo zabava, kot je slišati."

V resnici moja stara mati v teh poslednjih letih nikakor ni razkošno živela. Kadar ni jedla v gostilni, je zaužila največkrat samo malo cvrtja, skodelico kave in predvsem svoj priljubljeni prepečenec. Zato pa si je privoščila ceneno rdeče vino, ki ga je ob vsakem obedu srknila kozarček. Hišo je imela zelo čisto, in to ne samo spalnico in kuhinjo, kjer je prebivala. Vendar pa je na hišo vzela dolg. Nikdar se ni zvedelo, kaj je počela s tem denarjem. Zdi se, da ga je dala čevljarju. Po njeni smrti je čevljar odšel v sosednje mesto in pravijo, da je tam odprl večjo delavnico za čevlje po meri.

Če natanko premislimo, je živela drugo za drugim dve življenji. Prvo kot hči, kot žena in mati, in drugo preprosto kot gospa B., kot samostojna ženska brez dolžnosti in s skromnimi, vendar zadostnimi sredstvi. Prvo življenje je trajalo kakih šest desetletij, drugo nič več kot dve leti.

Moj oče je zvedel, da si je zadnjega pol leta dovoljevala nekatere svoboščine, ki jih normalni ljudje ne poznajo. Tako je poleti zgodaj vstajala in se sprehajala po praznih ulicah, ki jih je tako imela čisto sama zase. In župnik, ki jo je prihajal obiskovat, da bi stari ženski delal družbo v njeni osamelosti, jo je, kot vsi trdijo, vabil v kino!

Osamljena pa ni bila. Pri čevljarju so se, pravijo, zbirali samo veseli ljudje in mnogo so si pripovedovali. Stara mati je imela tam zmeraj svojo steklenico rdečega vina in ga je počasi srkala, medtem ko so drugi pripovedovali in obirali spodobne mestne avtoritete. To rdeče vino je bilo rezervirano samo zanjo, vendar pa je družbi včasih prinesla močnejšo pijačo.

Umrla je nepričakovano, nekega jesenskega popoldneva v svoji spalnici, toda ne v postelji, marveč na lesenem stolu ob oknu. Povabila je bila „nakazo" za zvečer v kino in tako je bila mlada ženska pri njej, ko je umrla. Bila je štiriinsedemdeset let stara.

Videl sem njeno fotografijo, ko je ležala na parah; naredili so jo bili za otroke. Majcen obrazček z neštetimi gubami in tankimi, vendar širokimi usti. Mnogo drobnega, vendar ničesar drobnjakarskega. Izkusila je dolga leta suženjstva in dve kratki leti svobode in použila je kruh življenja do zadnje drobtine.

TA TEDEN VAM PRIPOROČAMO:

Pesniške zbirke

	Din.
France Prešeren: **POEZIJE,** miniaturna izdaja, 252 str., usnje	35.—
Anton Aškerc: **IZBRANE PESMI,** 216 str., ilustr., pl.	79.—
Srečko Kosovel: **MOJA PESEM,** 260 str., ilustr., pl.	50.—
Ivan Minatti: **BOLEČINA NEDOŽIVETEGA,** 78. str. pl.	25.—
Tone Pavček: **SANJE ŽIVIJO DALJE,** 74 str., pl.	32.—
Božo Vodušek: **IZBRANE PESMI,** 130 str., pl.	52.—
Oton Župančič: **O DOMOVINA,** 98 str., ilustr., pl.	30.—
Matej Bor: **V POLETNI TRAVI,** 144 str., pl.	17.—
Ada Škerl: **OBLEDELI PASTELI,** 54 str., pl.	25.—
SLOVENSKE LJUDSKE PESMI, 178 str., ilustr., br.	13.—
Ela Peroci: **RIŠEM DAN,** 84 str., pl.	30.—
Janez Menart: **BELA PRAVLJICA,** 69 str., ilustr., pl.	75.—
Fran Levstik: **PESMI,** miniaturna izdaja, usnje, 120 str.	26.—
Valentin Polanšek: **GRAPE IN SONCE,** 78 str., br.	25.—
Andrej Kokot: **ZEMLJA MOLČI,** 60 str., ilusrt., br.	32.—

Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti
KNJIGARNA „NAŠA KNJIGA" CELOVEC WULFENGASSE

Hrvatski domisleki

Pesnik Tin Ujević je bil zelo nereden plačevalec stanovanjske najemnine. Zato mu je gospodinja zagrozila, da ga ne bo pustila iz stanovanja, dokler ji ne bo plačal celotnega zneska najemnine. Tin pa ji pomirjevalno reče:

„Vidite, gospa, tako dolga prijateljstva so tudi meni všeč."

●

Slavni kipar Ivan Meštrović je na razstavi razlagal svoji družbi razstavljena dela, ki so bila njegova. Nenadoma se oglasi strogi čuvaj:

„Ne smete se dotikati razstavljenih predmetov!"

„Dragi prijatelj," mu reče kipar, „ko bi vi vedeli, kolikokrat sem se že dotaknil z rokami teh kipov!"

„Vaša sreča, gospod, da tega nisem opazil," pravi čuvaj, ki umetnika ni poznal.

CARLO MANZONI

PREDRZNA STRANKA

Gospod Veneranda je stopil v galanterijsko trgovino in zahteval od prodajalke, ki ga je vprašala, kaj želi, robec.

„Kakšen robec pa bi radi imeli?" je hotela vedeti prodajalka, vzela s polic nekaj škatel in pokazala kupcu različne vrste robcev.

„Kakršenkoli robec," je rekel gospod Veneranda.

Potem je vzel iz škatle enega od robcev, ga razprostrl, se krepko useknil in vrnil robec prodajalki.

„Toda ..." je zajecljala prodajalka v zadregi.

„Kaj ... toda?" je vprašal gospod Veneranda.

„Uporabili ste ga," je dejala prodajalka in previdno prijela robec z dvema prstoma. „Uporabili ste robec in si z njim očistili nos!"

„Kaj pa naj bi si očistil z robcem? Morda ušesa?" je vprašal gospod Veneranda začudeno. „Kaj pa si vi čistite z robcem?"

„Nos," je zastokala prodajalka. „Toda zdaj morate robec kupiti."

„Zakaj bi moral robec kupiti? Saj ga ne potrebujem več," je rekel gospod Veneranda.

„Kako da ne?" Saj ste ga vendar uporabili," je zatrjevala prodajalka.

„Že res, toda samo zato, da sem si očistil nos", je rekel gospod Veneranda. „Kaj pa delate vi z robci?"

„Prodajam jih," je dejala prodajalka.

„Odlično," je povzel gospod Veneranda. „Prodajate jih. Kaže torej, da nimate potrebe, da bi si čistili nos. Toda oprostite mi indiskretno vprašanje: prodajate robce in če vendar pride do tega, da bi si morali očistiti nos, s čim to storite?"

„Jaz ... jaz ..." je jecljala prodajalka in sploh ni več vedela, kaj naj odgovori.

„Ali bi mi to zaupali? Če ne veste, pa ne," je privolil gospod Veneranda. „Sicer pa ni nujno, da to na vsak način vem. Čistite si nos s čimerkoli. Na svidenje!"

In gospod Veneranda je obrnil prodajalki hrbet in odšel iz trgovine.

Za dobro voljo

Umrli univ. prof. Copeland je nekoč povabil nekaj svojih najboljših učencev. Eden izmed njih je vprašal: „Kako pravzaprav postaneš priljubljen v družbi?" Profesor je dvignil prst: „Poslušajte, sin moj." Družba je umolknila, dijak pa je odgovoril: „Poslušam, gospod profesor." Copeland je odvrnil: „Več tudi ni treba."

●

Mož moje prijateljice je precej zadirčen. Pa je zadnjič po „prijetnem" prizoru poočital njen najmlajši: „Mamica, zakaj pa smo se prav s tem atekom poročili ...?"

●

Srečam starega prijatelja in opazim, kaj je nakupil: cvetje, parfum, lepo perilo. „Zakaj pa to rabiš?" sem zinil in se takoj nato ves v zadregi opravičeval. On pa se je nasmehnil: „Kar pusti to. Saj veš, mnogo mož, če pridejo v moja leta, se ogleduje za novo zeleno pašo. Jaz pa ... no, mislim, da je najbolje, če svojo lastno lepo negujem."

●

„Vračam ti prstan. Čutim, da nisva več za skupaj."

„Torej imaš drugega?"

„Če že hočeš vedeti, da."

„Povej mi, kako se piše?"

„Ali bi mu kaj hudega storil?"

„Beži, beži! Prstan bi mu rad prodal."

●

„Zdravilo bo zelo grenko. Kadar ga boste zaužili, izpijte vedno kozarec vode, da si poplaknete okus."

„In s čim naj si izplaknem okus po vodi?"

●

„Ali je res, da se Meta boji strahov?"

„Ne bi rekla. Sicer se ne bi venomer ogledovala v zrcalu."

●

Policaj: „Kopanje je na tem mestu prepovedano."

Kopalci: „Zakaj nam pa tega niste že prej povedali. Saj ste vendar videli, da se slačimo."

Policaj: „Slačenje pa ni prepovedano."

SPORTNI VESTNIK

Mladinski skakalci v Zahomcu

Zahomec v Zilji je bil v tej sezoni že dvakrat prizorišče mednarodne prireditve mladih smučarskih skakalcev. Zadnjo nedeljo minulega leta se je na mali skakalnici v Zahomcu odvijala 7. mednarodna mladinska prireditev smučarskih skokov, prvo nedeljo v novem letu pa je bil na veliki zahomški skakalnici tradicionalni mladinski troboj v skokih med reprezentancami Koroške, Julijske krajine in Slovenije.

Obe prireditvi sta potekali ob razveseljivi udeležbi mladih tekmovalcev, ki so zabeležili lepe uspehe; potekali pa sta predvsem v znamenju prepričljivih zmag, ki so jih zabeležili člani domačega Športnega društva Zahomec, tako da je mala ziljska vas znova utrdila svoj sloves kot trdnjava mladih smučarskih skakalcev.

Mednarodne mladinske prireditve 28. decembra lanskega leta se je udeležilo 40 mladih skakalcev iz desetih društev, med njimi tudi tekmovalci iz Slovenije. Tekmovanje se je odvijalo v štirih skupinah in v vseh so si prvo mesto priborili koroški tekmovalci, od tega kar v treh skupinah mladi Zahomčani. Iz vrst domačega društva je bil tudi zmagovalec dneva, 14-letni Sepp Gratzer, ki je že dva dni prej zmagal tudi na prireditvi v Beljaku, kjer je postavil nov rekord na tamkajšnji skakalnici.

Na kratko so bili rezultati tega tekmovanja naslednji:

V skupini šolarji I (10 do 12 let) je zmagal Beljačan Sepp Aichholzer, 24 in 23 m, 128,6 točke; drugo mesto je zasedel Franci Tršar iz Slovenije (24 in 22 m, 118,7 točke). V skupini šolarji II (12 do 14 let) si je prvo mesto prepričljivo osvojil Zahomčan Sepp Gratzer, ki je za svoja skoka 34 in 32,5 m prejel najvišjo oceno dneva — 206,9 točke; za njim se je uvrstil Vinko Merlak (Slovenija), ki je skočil 30,5 in 28 m ter prejel 169,7 točke. Pri mladincih I (14 do 16 let) je zmagal Zahomčan Hans Wallner (32 in 29,5 m, 190,4 točke) pred Bogdanom Norčičem (Slovenija), pri mladincih II (16 do 18 let) pa Robert Fritzer iz Zahomca (33 in 29,5 m, 191,8 točke) pred Beljačanom Manfredom Mairom ter Zahomčanom Hanzijem Millonigom, ki je sicer obakrat dosegel najdaljša skoka (35,5 in 34,5 m), vendar je padel.

Mladinskega troboja 4. januarja so se udeležili tekmovalci iz Koroške, Slovenije in Julijske krajine. Za koroške udeležence in zlasti za domače društvo je bil hud udarec, da se je Sepp Gratzer pri treniranju poškodoval in so ga morali odpeljati v bolnišnico. Kljub temu pa je tudi ta prireditev potekala v znamenju vidne premoči domačinov, ki so v obeh skupinah osvojili prvo mesto ter si je Koroška zagotovila zmago tudi v generalnem vrstnem redu.

Pri starejših mladincih je zmagal Hanzi Millonig s skokoma 51,5 in 52,5 m ter oceno 197,7 točke, s katero je bil hkrati tudi najboljši tekmovalec dneva, kar je toliko bolj pomembno, če pomislimo, da je nastopil s poškodbo. Za njim se je uvrstil Klemen Kobal (Slovenija), ki je dosegel 50,5 in 50 m ter 192,4 točke. Tudi nadaljnja mesta so zasedli tekmovalci iz Slovenije, tako da si je pri starejših mladincih ekipno zmago osvojila Slovenija (562,1 točke) pred Koroško (546,2) in Julijsko krajino (361,8).

V skupini mlajših mladincev je dosegel prvo mesto Zahomčan Karli Schnabl (50,5 in 50 m, 189,9 točke). Za njim se je uvrstil Beljačan Dieter Gräfischer (45 in 46,5 m, 165,3). Na tretjem mestu je sledil Marko Mlakar iz Slovenije (45 in 46,5 m, 165,2) in četrto mesto si je osvojil Maurizio Dinhofer iz Julijske krajine (40 in 44 m, 138,7). V tej skupini je bil ekipni vrstni red naslednji: 1. Koroška (479,2 točke), 2. Slovenija (428,8) in 3. Julijska krajina (339,5).

Na prireditvi, ki sta se je med častnimi gosti udeležila tudi namestnik deželnega glavarja dr. Hans Kerstnig in jugoslovanski konzul v Celovcu Željko Jeglič, je po skupni oceni zmagala Koroška (1025,4 točke) pred Slovenijo (990,9) in Julijsko krajino (701,3).

RADIO PROGRAM

1. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 16.00, 17.00, 18.45, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje: (razen ob nedeljah in praznikih): 6.40 Jutranja opažanja, 6.45 Vesele melodije, 7.20 Jutranja gimnastika, 7.25 Jutranja glasba, 8.05 Jutranja glasba, 9.00 Za prijatelje stare glasbe, 10.05 Komorni koncert, 11.00 Roman v nadaljevanjih, 11.15 Opoldanski koncert, 13.00 Operni koncert, 14.00 Dirigenti, orkestri, solisti, 14.45 Mednarodna gospodarska poročila, 15.00 Več uka, več znanja, 16.03 Stereo-koncert, 18.43 Pregled sporeda.

Sobota, 10. 1.: 6.05 Odkrito povedano — 6.12 Vesele melodije — 9.00 Smeh sodi k oliki — 10.05 Komorni koncert — 13.00 Srečanje z Avstrijo — 13.30 Tehnični razgled — 13.45 Iz opernega sveta — 14.30 Pogled v glasbene revije — 14.45 Orkestrski koncert — 16.15 V žarišču — 17.10 Ex libris — 18.00 Domovina Avstrija — 20.00 Portret — 21.00 Orkestrski koncert — 22.10 Množica in oblast — 22.45 Avstrijska pesem 20. stoletja — 23.10 Mala nočna glasba.

Nedelja, 11. 1.: 6.05 Vesele melodije — 8.05 Teden dni svetovnih dogodkov — 9.10 Satirična oddaja — 11.00 Koncert dunajskih filharmonikov — 13.30 Stališče — 13.45 Operni koncert — 15.00 Mojstri klasične operete — 15.45 Evropa 70 — 16.15 Ljubite klasiko? — 17.05 Obzornik znanosti — 18.45 Šansoni — 19.10 Le veselje z glasbo — 20.00 Sto let dunajske opere — 21.30 „Nočni čuvaj", kabaret — 22.10 Tribuna — 23.10 Glasba z Dunaja.

Ponedeljek, 12. 1.: 6.05 Odkrito povedano — 6.08 Preden odidete — 6.11 Vesele melodije — 13.45 Avstrijska pripovedka — 17.10 Mednarodna radijska univerza — 17.30 Mladinska redakcija — 19.30 Raziskovalne naloge — 20.00 Dirigenti od danes in jutri — 21.30 Argumenti — 22.10 Znanje časa.

Torek, 13. 1.: 6.05 Preden odidete — 6.12 Vesele melodije — 15.45 Krogi, pike, črte — 17.10 Raziskovalci na obisku — 19.30 Kulturno-politične perspektive — 20.00 Spectrum Austriae — 21.00 Prizor — 21.30 Glasbeni feljton — 23.20 Studio nove glasbe.

Sreda, 14. 1.: 6.05 Agrarna politika — 6.10 Vesele melodije — 15.45 Krogi, črte, pike — 17.10 Kemija organizma — 17.30 Mladinska redakcija — 19.30 „Dalibor", opera — 22.10 Filozofija in jezik v sodobni miselnosti — 23.10 Sodobna glasba.

Četrtek, 15. 1.: 6.05 Preden odidete — 6.08 Oddaja delavske zbornice — 6.11 Vesele melodije — 13.45 Opis dežele — 17.30 Raziskovalno delo visokih šol — 19.30 Živo gospodarstvo — 20.00 Psihografija dednega sovraštva — 20.45 Klavirsko delo Roberta Schumanna — 21.15 V žarišču — 22.10 Forumski razgovor — 23.10 Avstrijska glasba 20. stoletja.

Petek, 16. 1.: 6.08 Oddaja delavske zbornice — 6.12 Vesele melodije — 13.45 Vesela pripovedka — 15.45 Krogi, pike, črte — 17.10 Pomembni znanstveniki — 17.30 Mladinska redakcija — 19.30 Glasbeni mitos kot osnovna oblika naravnega zbliževanja — 20.00 Radijska igra — 21.15 Komorni koncert — 22.10 Za 95. rojstni dan Alberta Schweitzerja — 23.10 Pesem in glasba z Dunaja.

REGIONALNI PROGRAM

Poročila: 5.00, 6.30, 8.00, 10.00, 13.00, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 5.30 Kmetijska oddaja, 5.40 Jutranja opažanja, 5.43 Pisane jutranje melodije, 6.00 Jutranja gimnastika, 6.45 Deželni razgled, 7.00 Glasbeni mozaik, 7.45 Lokalna poročila, 8.05 Zveneč jutranji pozdrav, 8.15 Obzornik za ženo, 9.00 Šolska oddaja, 10.05 Šolska oddaja, 11.30 Oddaja za podeželje, 11.40 Nasveti za vas, 11.45 Za avtomobiliste, 13.05 Deželni razgled, 13.30 Glasba po kosilu, 14.00 Za ženo, 14.15 Slovenska oddaja, 15.30 Otroška ura, 16.00 Venček melodij, 18.15 Odmev časa, 18.45 Šport, 18.55 Lahko noč otrokom, 19.03 Pregled sporeda, 19.05 Zabeležite si, 19.35 Melodija in ritem, 22.10 Šport iz vsega sveta.

Sobota, 10. 1.: 5.05 Pihalni zvoki — 7.55 Naš hišni vrt — 8.20 Obzornik za ženo — 10.05 Šolska oddaja — 11.00 Naša lepa domovina — 12.55 Mednarodne smučarske tekme — 14.35 Godba na pihala — 15.30 Koncert po željah — 17.40 Igralske anekdote — 18.00 Za delovno ženo — 18.40 Koroški profili — 19.40 Melodija in ritem — 20.10 Ljubezen okoli letališča — 21.00 Zveneča Avstrija — 22.25 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 11. 1.: 7.40 Glasba za nedeljsko jutro — 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.00 Srečanje z mladostjo — 9.55 Mednarodne smučarske tekme — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 11.55 Mednarodne smučarske tekme — 13.10 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 13.30 Koncert po željah — 16.00 Otroška oddaja — 16.30 To je moj Dunaj — 17.05 Novi val — 18.30 Portret — 18.45 Otroški zbori — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Deželni razgled — 20.10 Zabavna oddaja — 21.30 Ljubezenski duet v Leharjevih operetah.

Ponedeljek, 12. 1.: 5.05 Godba na pihala — 5.33 Ljudske viže — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Ljudska glasba sveta: Indija — 10.05 Šolska oddaja — 10.15 Evropski pripovedovalci 20. stoletja — 11.00 Godci, zaigrajte! — 13.55 Davčno pravo — 14.00 Moj otrok krade — 15.15 Knjižni kotiček — 17.10 Operetne melodije — 19.15 Vesti iz znanosti in umetnosti — 20.10 „Udarilo je", kmečka komedija — 21.30 Ljudska glasba sosedov: Nemčija.

Torek, 13. 1.: 5.05 Pihalna glasba za začetek dneva — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Dopoldansko glasbeno pismo — 10.05 Sence slave — 10.35 Dela velikih mojstrov — 11.00 Za prijatelje ljudske glasbe — 13.45 Za mladino — 15.00 Komorna glasba — 17.10 Avstrijci o Avstriji — 18.00 Problemi koroških mest — 19.15 Slišiš pesmico — 20.10 Orkestrski koncert — 21.30 Robert Stolz dirigira.

Sreda, 14. 1.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Operetni koncert — 11.00 Ljudska glasba z Dunaja — 12.55 Mednarodne smučarske tekme — 15.15 Koroški avtorji: Cecilie Hiesberger — 15.30 Srečanje — 17.10 V dunajski koncertni kavarni — 18.00 Kulturna prizma — 19.15 Na obisku pri koroških pihalnih godbah — 20.10 Bodočnost velemest — 21.00 Za prijatelja planin.

Četrtek, 15. 1.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Oblikovno bogastvo književnosti — 9.30 Lahka glasba — 10.05 Tudi mi se moramo prilagoditi — 10.35 Ruska pravljica — 10.45 Ritmični takti — 10.55 Mednarodne smučarske tekme — 12.55 Mednarodne smučarske tekme — 15.00 Ura pesmi — 17.10 Oddaja za vojake — 18.00 Gospodarski komentar — 19.15 Veselo in zabavno — 20.10 Veselo iz Koroške in Štajerske — 21.00 Prepevamo in pripovedujemo o deželi Drave.

Petek, 16. 1.: 5.05 Veselo zaigrano — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Koroška dežela, koroški ljudje — 10.05 Šolska oddaja — 14.00 Koroška domovinska kronika — 15.00 Komorna glasba — 15.30 Še vedno pada sneg — 17.10 Glasba za konec tedna — 18.00 Zabeleženo na koroških cestah — 19.15 Veselo zaigrano — 20.10 Led na drevesih — 21.00 Iz koroškega glasbenega življenja — 22.25 Pogled k sosedu.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 10. 1.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 14.15 Zeleni gozd je lovčev raj.

Nedelja, 11. 1.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 12. 1.: 14.15 Informacije — Žena, družina, dom — 18.00 Za naše male poslušalce.

Torek, 13. 1.: 14.15 Informacije — Naša pesem je naša vez — Športni mozaik.

Sreda, 14. 1.: 14.15 Informacije — Poper in sol.

Četrtek, 15. 1.: 14.15 Informacije — Vrhunska dela literature za violino in klavir.

Petek, 16. 1.: 14.15 Informacije — Iz ljudstva za ljudstvo.

RADIO LJUBJANA

Poročila: 4.30, 5.00, 7.00, 8.00, 9.00, 11.00, 12.00, 13.00 14.00, 17.00, 18.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.45 Informativna oddaja, 5.30 Danes za vas, 6.00 Jutranja kronika, 7.25 Pregled sporeda, 10.00 Danes dopoldne, 10.15 Pri vas doma, 12.30 Kmetijski nasveti, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Priporočajo vam, 15.00 Dogodki in odmevi, 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 Vsak dan za vas, 19.00 Lahko noč otroci, 19.10 Obvestila, 19.30 Radijski dnevnik, 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 10. 1.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Preko zasneženih poljan — 9.50 Naš avtostop — 12.40 Z ansambli domačih melodij — 14.05 Glasbena pravljica — 15.40 Poje mezzosopranistka Ruža Pospiš — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Filmska glasba — 17.45 Jezikovni pogovori — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 18.45 S knjižnega trga — 19.15 Ansambel Borisa Kovačiča — 20.00 Zabavna radijska igra — 21.00 Vedri zvoki — 21.15 Iz glasbenih prireditev — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 11. 1.: 6.00 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.04 Radijska igra za otroke — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Ansambel Jožeta Privška — 14.05 Po domače — 14.30 Humoreska tedna — 14.50 Z novimi ansambli domačih napevov — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 Operna oddaja — 17.30 Radijska igra — 18.10 Pri skladatelju Janezu Matičiču — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 22.15 Plesna glasba — 22.40 Zabavna glasba iz studia Zagreb — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 12. 1.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.20 Cicibanov svet — 9.45 Zvoki operet — 12.10 Iz naše glasbene preteklosti — 12.40 Koncert pihalnih orkestrov — 14.05 Lahka glasba — 14.35 Voščila — 15.40 Poje moški zbor iz Polzele — 17.05 Operni koncert — 18.35 Mladinska oddaja — 19.15 Ansambel Mihe Dovžana — 20.00 Koncert simfoničnega orkestra Sovenske filharmonije — 22.15 Za ljubitelje jazza — 23.05 Slovenski ljudje — 23.15 Zabavna glasba iz studia Beograd.

Torek, 13. 1.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Ansambel Mojmira Sepeta — 9.45 Ljubljanski komorni zbor izvaja slovenske narodne v priredbi Riharda Orla — 12.10 Starejša glasba na raznih instrumentih — 12.40 Od vasi do vasi — 14.05 Glasbeno udejstvovanje mladih — 14.25 Plesni orkester RTV Ljubljana — 14.40 Mladinska reportaža — 15.40 Iz Bizetove opere „Carmen" — 17.05 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 18.15 V torek nasvidenje — 18.45 Pota sodobne medicine — 19.15 Ansambel Borisa Franka — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Radijska igra — 22.15 Jugoslovanska glasba — 23.15 S slovenskimi pevci zabavne glasbe — 23.40 Godala v noči.

Sreda, 14. 1.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Iz glasbenih šol — 9.45 Pojeta Lidija Kodrič in France Koren — 12.10 Iz jugoslovanske operne literature — 12.40 Slovenske narodne poje baritonist Jože Černe — 14.05 Koncert za otroke — 14.35 Voščila — 15.40 Violinist Tomaž Lorenz — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Rad imam glasbo — 18.40 Naš razgovor — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Ti in opera — 22.15 S festivalov jazza — 23.15 Zabavna glasba iz studia Sarajevo — 23.40 Plesna glasba.

Četrtek, 15. 1.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Nastanek in razvoj opere — 9.35 Lahka glasba jugoslovanskih avtorjev — 12.10 Iz zakladnice manj znane koncertne literature — 12.40 Čez polja in potoke — 14.05 Češki mladinski zbori — 14.25 Plesni orkester RTV Ljubljana — 14.40 Mehurčki — 15.40 Komorni zbor RTV Ljubljana — 17.05 Glasbeno popoldne — 18.15 Morda vam bo všeč — 18.45 Kulturni globus — 19.15 Ansambel Jožeta Kampiča — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Večer s slovenskim pesnikom Ivanom Minattijem — 22.15 Sodobna češka in slovaška glasba — 23.00 V gosteh pri tujih radijskih postajah — 23.30 Iz albuma izvajalcev jazza.

Petek, 16. 1.: 8.04 Operna matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Ansambel Boruta Lesjaka — 9.45 Makedonske narodne — 12.10 Razpoloženjska glasba — 12.40 Ženski vokalni kvartet in Fantje na vasi — 14.05 Iz albuma skladb za mladino — 14.35 Voščila — 15.50 Napotki za turiste — 17.05 Človek in zdravje — 17.15 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Rad imam glasbo — 18.50 Ogledalo našega časa — 19.15 Ansambel štirje kovači — 20.00 Akademski zbor iz Valparaiza v Čilu — 20.30 „Top-pops 13" — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Jazz-klub.

TELEVIZIJA

AVSTRIJA

Sobota, 10. 1.: 12.55 Mednarodne smučarske tekme — 16.05 Jazz v Evropi — 16.30 Za otroke — 16.50 Daktari — 17.40 Za družino — 18.00 Tedenski obzornik — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar — 20.06 Šport — 20.15 Parada cirkusa Krone — 21.45 Šport — 22.15 Čas v sliki — 22.30 Ivanhoe, črni vitez.

Nedelja, 11. 1.: 9.55 Mednarodne smučarske tekme — 16.15 Za mladino — 16.40 Kontakt — 17.00 Za družino — 18.00 Veselo in zabavno — 18.30 S skrito kamero — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Šport — 20.15 Ob 11.30 uri, kriminalni film — 21.25 Koncert dunajskih filharmonikov — 22.15 Čas v sliki.

Ponedeljek, 12. 1.: 18.00 Teletest — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Zaljubljen v čarovnico — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Pesem z Dunaja — 21.00 Poštni predal 7000 — 21.10 Športna dokumentacija — 22.10 Čas v sliki — 22.25 Jazz-gala.

Torek, 13. 1.: 18.00 Angleščina — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Sodnik na Divjem zapadu — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Vaš nastop, prosim — 21.10 Tele na Luni, vesoljska komedija — 22.50 Čas v sliki.

Sreda, 14. 1.: 10.00 Gotika v Avstriji — 10.30 Zvezne dežele: Predarlska — 11.00 Športna dokumentacija — 12.25 Mednarodne smučarske tekme — 16.00 Za otroke — 17.10 Kdo rokodelči z nami — 17.30 Mednarodne smučarske tekme — 18.00 Francoščina — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Ljubi stric Bili — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Srečanje z živalmi — 21.00 Evripidova Helena — 22.35 Čas v sliki.

Četrtek, 15. 1.: 10.00 Avstrijski iznajditelji — 10.55 Mednarodne smučarske tekme — 18.00 Italijanščina — 18.25 Mednarodne smučarske tekme — 18.50 Inšpektor Leclerc — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Zlati strel — 21.45 Jour fixe — 22.45 Čas v sliki.

Petek, 16. 1.: 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Tele na Luni — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Air Taxi — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Komisar — 21.15 Časovno dogajanje — 22.15 Čas v sliki.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 10. 1.: 12.55 Mednarodne smučarske tekme — 17.45 Poročila — 17.50 Narodna glasba — 18.35 Tartarin v Alpah — 19.20 S kamero po svetu — 20.00 Dnevnik — 20.35 Nastopa Brigitte Bardot — 21.25 Rezervirano za smeh — 21.45 Novi rod — 22.35 Kažipot — 22.55 Poročila.

Nedelja, 11. 1.: 8.50 Madžarska oddaja — 9.15 Poročila — 9.20 Po domače — 9.50 Kmetijska oddaja — 10.40 Otroška matineja — 11.25 Mednarodne smučarske tekme — 13.15 Kažipot, športno popoldne — 18.15 Pogani iz Kummerona, nemški mladinski film — 20.00 Dnevnik — 20.35 Humoreska — 21.20 Videofon — 21.50 Športni pregled — 22.10 Dnevnik — 22.25 Državno dvoransko prvenstvo.

Ponedeljek, 12. 1.: 16.45 Madžarski pregled — 17.35 Lutkovna oddaja — 18.15 Obzornik — 18.30 Pod modrimi šotori — 19.05 Obrazcov in njegove lutke — 20.00 Dnevnik — 20.35 Pokopljite mrtve, drama — 21.35 Človek s kamero — 22.05 Poročila.

Torek, 13. 1.: 17.45 Nove dogodivščine Huckleberryja Finna — 18.15 Obzornik — 18.30 Torkov večer pod lipo — 19.05 Sodobno poslovanje — 19.35 Cesta in mi — 20.00 Dnevnik — 20.35 Ženske sanje, švedski film.

Sreda, 14. 1.: 16.55 Mednarodne smučarske tekme — 18.00 Otroška igra — 18.15 Glasbeni ciciban — 18.30 Poročila — 18.35 Športna oddaja — 19.05 Popularna glasba — 19.20 Kalejdoskop — 20.00 Dnevnik — 20.35 Teh naših 50 let — 22.05 Navihanka, baletna predstava — 22.35 Poročila.

Četrtek, 15. 1.: 16.10 Mednarodne smučarske tekme — 17.45 Obzornik — 18.00 Košarka — 20.00 Dnevnik — 20.35 Dostojevski: Bratje Karamazovi — 21.25 Kulturne diagonale — 22.10 Shenandoah — 22.35 Poročila.

Petek, 16. 1.: 16.45 Madžarski pregled — 17.45 Pravljica — 18.15 Obzornik — 18.30 Mladinski klub — 19.05 Svet na zaslonu — 20.00 Dnevnik — 20.35 Oče tudi angleška komedija — 22.05 Quiz 70 — 22.30 Poročila.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Gesucht auf anfangs Januar **Servier-tochter** und **Tochter** für den Haushalt. Sehr guter Verdienst. Sonntag ganz und halber Wochentag frei.
Familie Schmid Restaurant Landhof
CH 4133 Pratteln (Schweiz)

Gesucht in modern eingerichteten Gutsbetrieb fröhliche **Haushaltshilfe.** Wird sehr gerne angelernt. Gute Gelegenheit reiten zu lernen. Hoher Lohn sowie liebe Behandlung zugesichert. Offerten an: Gutsbetrieb Familie von Grebel Heinr. Tel. 055- 5 10 85
CH 8634 Hombrechtikon/Zürich (Schweiz).

Erlenbach am Zürichsee
Gesucht in heimeliges Restaurant fröhliche **Serviertochter.** Schöner Verdienst, familiäre Behandlung.
Familie Bischof Restaurant Blume
Tel. 051 — 90 02 50
CH 8703 Erlenbach bei Zürich (Schweiz).

Gesucht tüchtiger **Konditor** ev. **Bäcker-Konditor** in vielseitiges Saison-Geschäft, in schönstem Winterkurort.
Offerten mit Zeugniskopien an:
Confiserie Krauer,
CH 7018 Flims-Waldhaus (Schweiz).